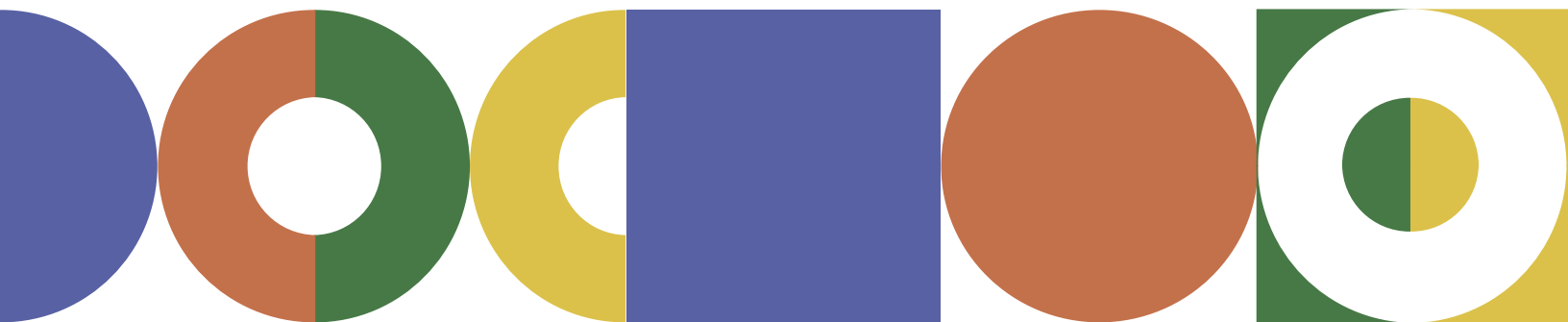

Ustavnopravna analiza

davčne izvršbe na

denarno socialno pomoč

Pravna mreža
za varstvo
demokracije

Ustavnopravna analiza davčne izvršbe na denarno socialno pomoč

Avtorji:

Kaja Gajšek, mag. prav.

Peter Podržaj, mag. prav.

doc. dr. Barbara Rajgelj, univ. dipl. prav.

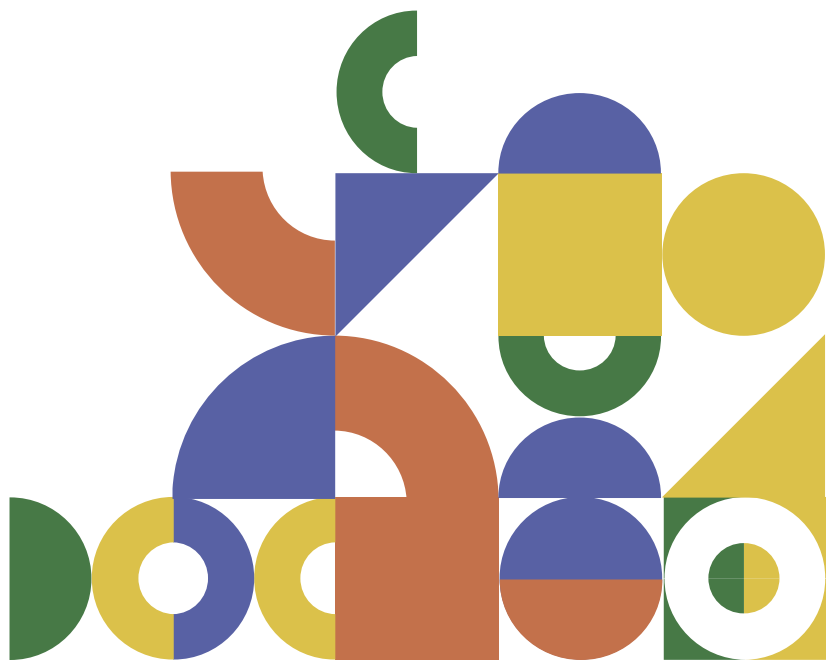
Izdajatelj:

Pravna mreža za varstvo demokracije

Kraj in leto izida:

Ljubljana, februar 2026

Katalogni zapis o publikaciji (CIP)
pripravili v
Narodni in univerzitetni knjižnici v
Ljubljani
COBISS.SI-ID
ISBN

KAZALO

1. Uvodno	2
2. Predstavitev sporne ureditve	3
3. Ustavnopravni vidiki davčne izvršbe na denarno socialno pomoč v okviru 8. člena ZNUZJV	4
i) Kršitev načela varstva zaupanja v pravo ter načela jasnosti in določnosti predpisov	4
a) Kršitev načela varstva zaupanja v pravo in retroaktivni učinki sporne določbe	4
b) Kršitev načela jasnosti in določnosti predpisov	8
c) Kršitev načela enakosti pred zakonom	9
ii) Kršitev pravice do osebnega dostojanstva in pravice do socialne varnosti ter kršitev otrokovih pravic	14
a) Ustavne pravice, v katere posega sporna ureditev	14
i. Pravica do osebnega dostojanstva	14
ii. Načelo socialne države in pravica do socialne varnosti	15
iii. Pravice otrok	16
b) Nesorazmernost posega v ustavne pravice	17
i. Test legitimnosti	17
ii. Strogi test sorazmernosti	19
a. Primernost	19
b. Nujnost	20
c. Sorazmernost v ožjem smislu	21
iii) Kršitev prepovedi diskriminacije	28
4. Sklepno	35
Viri in literatura	36
i) Literatura in novinarski prispevki	36
ii) Sodna praksa	38
iii) Predpisi in mednarodni dokumenti	40
PRILOGA: Tabela: Porazdelitev dolžnikov, ki jim je bil izdan sklep o davčni izvršbi na DSP, in delež teh dolžnikov glede na št. prebivalcev posameznih finančnih uradov	42

1. Uvodno

Državni zbor je dne 18. 11. 2025 sprejel Zakon o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti (v nadaljevanju: ZNUZJV),¹ ki v 8. členu vzpostavlja novo izjemo od obstoječe ureditve davčne izvršbe, saj omogoča davčno izvršbo na prejemke iz naslova denarne socialne pomoči v primeru, ko gre za izterjavo drugih denarnih nedavčnih obveznosti, ki jih v skladu z zakonom, ki ureja prekrške, izterjuje davčni organ.

Zasnova in posledice izvrševanja spornega 8. člena ZNUZJV predstavljajo sistemski problem, saj je ureditev že v januarju 2026 prizadela večje število socialno ogroženih posameznikov in družin,² upoštevajoč zakonske pogoje za poseg na denarno socialno pomoč, pa je utemeljeno pričakovati, da se bo v prihodnjih mesecih število prizadetih povečevalo. Na to kaže tudi podatek Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljevanju: FURS), ki je v začetku februarja 2026 opozorila, da je v evidencah več kot 8500 kršiteljev z najmanj dvema neplačanima globama v zadnjih dveh letih, in da bo v primeru prejema tretjega predloga za izterjavo skladno z ZNUZJV mogoč rubež denarne socialne pomoči.³ Na problematičnost izvajanja 8. člena ZNUZJV so ob januarskih izvršbah na denarne socialne pomoči opozorili tudi na Skupnosti centrov za socialno delo Slovenije in poudarili, da so zaradi davčnih izvršb, izvedenih na podlagi sporne ureditve, mnogi čez noč ostali brez kakršnih koli sredstev za preživetje.⁴ V odzivu na januarski rubež denarnih socialnih pomoči so s Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani in Društva socialnih delavk in delavcev Slovenije nadalje opozorili, da sporna ureditev ZNUZJV, ki omogoča davčno izvršbo na denarno socialno pomoč, predstavlja eno najhujših oblik spodkopavanja socialne države in bistveno posega v možnosti preživetja revnih ljudi. Pri tem so izpostavili, da je ukrep davčne izvršbe na denarno socialno pomoč povzročil izjemno stisko mnogim posameznikom in družinam.⁵

Ureditev, ki je in bo prizadela večje število socialno ogroženih posameznikov, je sporna z vidika več ustavnih načel in ustavnih pravic, in sicer z vidika pravice do osebne dostojanstva, načela socialne države in pravice do socialne varnosti, pravic otrok, načela varstva zaupanja v pravo, načela jasnosti in določnosti predpisov, prepovedi diskriminacije, kršitve splošnega načela enakosti ter potencialno tudi prepovedi retroaktivnosti.

¹ Zakon o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti, Uradni list RS, št. 93/25.

² M. S., 24 ur.com, Dolžniki ostali brez socialne pomoči, ker jim jo je zasegel Furs, 21. 1. 2026, dostopno na: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/dolzники-ostali-brez-socialne-pomoci-ker-jim-jo-je-zasegel-furs.html>.

³ Glej npr. prispevek G. K. MMC RTV SLO: Furs več kot 8500 dolžnikov poziva k plačilu glob za prekrške, z dne 4. 2. 2026, dostopno na: <https://www.rtvsl.si/slovenija/furs-vec-kot-8500-dolznikov-poziva-k-placilu-glob-za-prekrške/772274>.

⁴ Slovenska tiskovna agencija, Skupnost CSD: Mnogi ostali brez sredstev za osnovno preživetje, 22. 1. 2026, dostopno na: <https://www.sta.si/3513189/skupnost-csd-mnogi-ostali-brez-sredstev-za-osnovno-prezivetje>.

⁵ Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo: Rubež socialnih denarnih pomoči – odziv Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani in Društva socialnih delavk in delavcev Slovenije, dostopno na: <https://www.fsd.uni-lj.si/aktualno/2026012620063430/rubez-socialnih-denarnih-pomoci-odziv-fakultete-za-socialno-delo-univerze-v-ljubljani-in-drustva-socialnih-delavk-in-delavcev-slovenije/>.

2. Predstavitev sporne ureditve

Skladno s prvim odstavkom 8. člena ZNUZJV do ureditve v zakonu, ki ureja davčni postopek, ne glede na 3. točko 159. člena Zakona o davčnem postopku (v nadaljevanju: ZDavP-2)⁶ iz davčne izvršbe za izterjavo drugih denarnih nedavčnih obveznosti, ki jih v skladu z zakonom, ki ureja prekrške, izterjuje davčni organ, niso izvzeti prejemki iz naslova denarne socialne pomoči, do katerih je upravičen posameznik, ki ima zapadle neplačane denarne nedavčne obveznosti, ki jih v skladu z zakonom, ki ureja prekrške, izterjuje davčni organ, za katere so bili v obdobju dveh let pred izdajo sklepa o izvršbi podani najmanj trije predlogi za izvršbo. ZNUZJV v drugem odstavku 8. člena nadalje določa obveznost davčnega organa, ki je izdal sklep o izvršbi na prejemke iz naslova denarne socialne pomoči, da o sprejetem sklepu obvesti krajevno pristojen center za socialno delo, ki presodi, ali je potrebno ravnati v skladu s 14. členom tega zakona oziroma v skladu s prvim in drugim odstavkom 99. člena Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (v nadaljevanju: ZSDP-1).⁷

Sporna ureditev posega v dosedanjo ureditev denarnih prejemkov, ki so izvzeti iz davčne izvršbe. Skladno z ZDavP-2 so nekateri denarni prejemki absolutno izvzeti iz davčne izvršbe,⁸ na nekatere pa je davčna izvršba omejena do določene višine.⁹ Med prejemki, ki so v celoti izvzeti iz davčne izvršbe, so poleg drugih osemnajstih kategorij prejemkov tudi *“prejemki iz naslova denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka po zakonu, ki ureja socialno varstvene prejemke.”*¹⁰

ZNUZJV v opisano ureditev posega na način, da v določenih primerih omogoča davčno izvršbo na prejemke iz naslova denarne socialne pomoči. Zakonodajalec je pri ureditvi izjeme od izvzetja iz davčne izvršbe posegel na denarno socialno pomoč kot najbolj temeljno pravico, ki zagotavlja preživetje posameznika in njegovih družinskih članov, pri tem pa je izvršbo omogočil brez posebnih varovalk in brez upoštevanja eksistenčnega minimuma, ki mora posamezniku in tistim, ki jih je dolžan preživljati, ostati za preživetje.

⁶ Zakon o davčnem postopku, Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNep, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US, 87/22 – odl. US, 163/22, 109/23 – odl. US, 131/23 – ZORZFS, 100/24, 40/25 – ZINR in 100/25.

⁷ Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, Uradni list RS, št. 26/14, 90/15, 75/17 – ZUPJS-G, 14/18, 81/19, 158/20, 92/21, 153/22 in 36/25ZSDP-1.

⁸ 159. člen ZDavP-2.

⁹ 160. člen ZDavP-2.

¹⁰ 3. točka prvega odstavka 159. člena ZDavP-2.

3. Ustavnopravni vidiki davčne izvršbe na denarno socialno pomoč v okviru 8. člena ZNUZJV

8. člen ZNUZJV, ki v sklopu davčne izvršbe v določenih primerih omogoča poseg na denarno socialno pomoč, je sporen z vidika več ustavnih načel in predstavlja kršitev več ustavnih pravic, kar je podrobneje obravnavano v nadaljevanju. Gre za ukrep, ki je sporen z vidika načela socialne države iz 2. člena in pravice do socialne varnosti iz prvega odstavka 50. člena Ustave Republike Slovenije (v nadaljevanju: Ustava).¹¹ Denarna socialna pomoč je namreč v okviru sistema socialnega varstva temeljna pravica, s katero država zagotavlja upravičencu sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb. Obenem sporna ureditev predstavlja protiustaven poseg v pravico do osebnega dostojanstva iz 34. člena, saj ogroža eksistenčno varnost posameznikov, ki so bili ali bodo prizadeti z ukrepom (v nadaljevanju: prizadeti posamezniki). Z vidika mladoletnih posameznikov, ki so bili oziroma bodo prizadeti z ukrepom (v nadaljevanju: prizadeti mladoletni posamezniki), pa predstavlja tudi protiustaven poseg v pravice otrok iz 56. člena Ustave. Sporna določba je nadalje neskladna z načelom varstva zaupanja v pravo, ki izhaja iz načela pravne države oziroma 2. člena Ustave, potencialno pa celo s 155. členom Ustave, ki prepoveduje povratno veljavo pravnih aktov. Prav tako je sporna ureditev neskladna z načelom jasnosti in določnosti predpisov iz 2. člena Ustave, zaradi neenake obravnave posameznikov v primerljivih položajih, ki jo vzpostavlja, pa predstavlja tudi kršitev splošnega načela enakosti iz drugega odstavka 14. člena Ustave. Zaradi okoliščin sprejema zakona in verjetnosti, da bo ukrep nesorazmerno prizadel pripadnike romske skupnosti, je 8. člen ZNUZJV tudi v neskladju s prepovedjo diskriminacije iz prvega odstavka 14. člena Ustave.

i) Kršitev načela varstva zaupanja v pravo ter načela jasnosti in določnosti predpisov

a) Kršitev načela varstva zaupanja v pravo in retroaktivni učinki sporne določbe

Prvi odstavek 8. člena ZNUZJV določa, da se kot upoštevno obdobje za poseg v prejemke iz naslova denarne socialne pomoči upošteva obdobje dveh let pred izdajo sklepa o izvršbi, če so bili v tem obdobju podani najmanj trije predlogi za izvršbo na zapadle neplačane denarne nedavčne obveznosti, ki jih v skladu z zakonom, ki ureja prekrške, izterjuje davčni organ. Sporna določba tako ne zamejuje upoštevnega obdobja zgolj na čas po uveljavitvi zakona od 27. 11. 2025 dalje, temveč vključuje tudi obdobje pred njegovo uveljavitvijo, s čimer posega v pravni položaj prizadetih posameznikov pred uveljavitvijo relevantne spremembe. Poleg tega sporna določba kot relevantnih dejanj v obdobju dveh let pred izdajo sklepa o izvršbi ne šteje izvršenih prekrškov, temveč predloge za izvršbo, do katerih pride v določenem času po izvršitvi prekrška.

¹¹ Ustava Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a, 92/21 – UZ62a in 98/25 – UZ74a.

Zakonodajalec je s tem kršil načelo varstva zaupanja v pravo, ki izhaja iz 2. člena Ustave in posamezniku zagotavlja, da država njegovega pravnega položaja ne bo poslabšala arbitrarno, torej brez stvarnega razloga, ki je utemeljen v prevladujočem javnem interesu.¹² Prizadeti posamezniki namreč niso mogli pričakovati, da jim bo mogoče v davčni izvršbi poseči na denarno socialno pomoč zaradi prekrškov in glob ter predlogov za izvršbo, ki so nastali pred uveljavitvijo zakona. Na to tudi niso mogli vplivati, svojega ravnanja pa za nazaj ne morejo spremeniti. Pri tem velja poudariti, da skladno z ustavnosodno prakso z relevantnim načelom niso varovane le (že) pridobljene pravice, temveč do določene mere zagotovljeno tudi varstvo pričakovanih pravic.¹³

Sporna zakonska ureditev ne preneha biti upravičenosti posega v načelo varstva zaupanja v pravo, v okviru katerega Ustavno sodišče Republike Slovenije (v nadaljevanju: Ustavno sodišče) tehta, ali se je pravni položaj posameznikov pred uveljavitvijo relevantne spremembe in po njej poslabšal in ali je bilo poslabšanje storjeno na arbitraren način.¹⁴ Z uveljavitvijo relevantne zakonske določbe se je pravni položaj prizadetih posameznikov namreč nedvomno poslabšal, saj je po novi ureditvi omogočena davčna izvršba na denarno socialno pomoč, ki pred spremembo ni bila dopustna pod nobenim pogojem, saj je bila denarna socialna pomoč iz davčne izvršbe izrecno izvzeta.¹⁵ Sprememba je obenem arbitrarna, saj ne posega samo v pravni položaj posameznika, ki je storil prekršek, temveč neposredno posega in slabša tudi pravni položaj vseh njegovih družinskih članov, ki z upoštevnimi prekrški nimajo nobene relevantne povezave.¹⁶

Na arbitrarnost sporne ureditve nadalje kaže tudi dejstvo, da je bila sprejeta nepremišljeno in brez ustrezne utemeljitve. To je med drugim razvidno tudi iz obrazložitve takratnega 12. člena predloga ZNUZJV z dne 7. 11. 2025, v kateri je navedeno le, da je njen namen preprečevanje oziroma odvrčanje od izvrševanja nadaljnjih prekrškov, v ostalem delu pa obrazložitev sporne določbe v pretežni meri samo povzema njeno vsebino,¹⁷ na kar je v svojem mnenju k predlogu ZNUZJV opozorila tudi Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora (v nadaljevanju: ZPS).¹⁸ Ob tem je posebej vprašljivo, ali je sploh

¹² Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-259/07 z dne 15. 11. 2007, Uradni list RS, št. 108/2007 in OdlUS XVI, 81, 10. točka obrazložitve.

¹³ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-112/95 z dne 8. 5. 1997, Uradni list RS, št. 34/97 in OdlUS VI, 57, 10. točka obrazložitve.

¹⁴ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-31/96 z dne 26. 11. 1998, OdlUS VII, 212.

¹⁵ Glej 3. točko 159. člena ZDavP-2.

¹⁶ Glej na primer prispevek Sarah Neubauer, N1: Furs zarubil tudi socialno pomoč za kurjavo: "Otroci ne bi smeli nositi posledic dolgov staršev", 22. 1. 2026, dostopen na: <https://n1info.si/novice/slovenija/furs-zarubil-tudi-socialno-pomoc-za-kurjavo-otroci-ne-bi-smeli-nositi-posledic-dolgov-starsev/>.

¹⁷ 2510-IX Besedilo predloga zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti z dne 7. 11. 2025, str. 40–41, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/7ca0f6638194ec2774b874c6f11dd44a3431e2153f9262f847e6e6106782a00e>.

¹⁸ Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora: Mnenje o Predlogu zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti (ZNUZJV), nujni postopek, EPA 2510-IX, z dne 13. 11. 2025, str. 24, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/7e275b31621934ae4b47c0b7f2abbfb790e917b5e6b665db2a5bb3b663367dcd>.

mogoče prepričljivo trditi, da je sporna ureditev namenjena varstvu javne varnosti, čemur naj bi bili namenjeni ukrepi v ZNUZJV.¹⁹

Pri presoji takšnega posega je treba upoštevati tudi ustavnosodno prakso, po kateri je z vidika tehtanja ustavnih dobrin pomembno upoštevati, kakšen je pomen pričakovane pravice za prizadeto osebo ter kakšna je teža spremembe, obenem pa, ali gre za spremembo, ki je relativno predvidljiva.²⁰

Skladno z ustaljeno ustavnosodno prakso denarna socialna pomoč v okviru sistema socialnega varstva predstavlja temeljno pravico, s katero država zagotavlja upravičencu sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje, torej eksistenčni minimum.²¹ Pomen denarne socialne pomoči je za posameznika, ki je zaradi materialnih in ekonomskih okoliščin do nje upravičen, zato izjemno velik. Skladno s tem je zelo velika tudi teža obravnavane spremembe, saj gre za vzpostavitev možnosti posega na denarni prejemek, ki je bil z namenom varstva dolžnika in oseb, ki jih je ta dolžan preživljati, prej popolnoma izvzet iz davčne izvršbe. Četudi se socialna in davčna zakonodaja lahko spreminjata, prizadeti posamezniki niso mogli utemeljeno pričakovati tako drastične spremembe, zlasti ne v tako kratkem časovnem obdobju. Zakonske spremembe, ki urejajo vprašanje, kaj je iz davčne izvršbe izvzeto in kaj ne, namreč niso predvidljive do te mere, da bi bilo mogoče v okviru takih sprememb pričakovati vključitev prejemkov, ki so bili prej v celoti izvzeti iz davčne izvršbe, med prejemke, na katere je mogoče poseči, zlasti pa ni mogoče pričakovati, da bo takšna sprememba sprejeta in veljavna v tako kratkem času, kot v obravnavanem primeru. Pri tem velja z vidika predvidljivosti sprememb posebej izpostaviti dejstvo, da je bil ZNUZJV v Državnem zboru sprejet 18. 11. 2025 po nujnem zakonodajnem postopku v osmih dneh od začetka zakonodajnega postopka, začel pa je veljati 27. 11. 2025, tj. že naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.²²

Prizadeti posamezniki so imeli upravičeno pravno pričakovanje, da jim prejete denarne socialne pomoči ne bodo zarubili v okviru davčne izvršbe in da bo denarna socialna pomoč, ki jo prejemajo, še naprej izvzeta iz davčne izvršbe. Časovne zamejitve ukrepa (oziroma prehodnega obdobja) pa zakonodajalec kljub resnosti in teži ukrepa, ki predstavlja poseg v pravico do socialne varnosti iz 50. člena Ustave kot tudi v pravico do osebnega dostojanstva iz 34. člena Ustave in pravice otrok iz 56. člena Ustave, ni zagotovil. S tem zakonodajalec prav tako ni omogočil časovnega okvira, v katerem bi se lahko relevantni upravni organi – zlasti FURS in centri za socialno delo – ustrezno

¹⁹ Prav tam, str. 2.

²⁰ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-31/96 z dne 26. 11. 1998, OdlUS VII, 212.

²¹ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-41/23 z dne 10. 4. 2025, Uradni list RS, št. 28/2025, 25. točka obrazložitve, in U-I-116/03-22 z dne 9. 2. 2006, Uradni list RS, št. 21/2006 in OdlUS XV, 14, 7. točka obrazložitve.

²² Glej 31. člen ZNUZJV.

prilagodili novi ureditvi ter se medsebojno uskladili svoje delovanje po relevantnem členu tako, da ne bi prišlo do arbitrarnega in neenotnega ravnanja organov.²³

Pri tem velja izpostaviti, da je Varuh človekovih pravic v sporočilu za javnost z dne 23. 1. 2026 v zvezi s spornim drugim odstavkom 8. člena ZNUZJV poudaril, *“da je nesprejemljivo, da se šele po uveljavitvi zakona razmišlja o tem, kako se bo v prihodnje zagotovilo ustrezno obveščanje in sodelovanje pristojnih organov.”*²⁴ Gre namreč za spremembe, ki terjajo tudi zagotovitev obdobja, ki bi organov omogočil prilagoditev na novo ureditev in ustrezno uskladitev medsebojnega delovanja.

Pri vprašanju retroaktivnih učinkov 8. člena ZNUZJV se odpira vprašanje, ali ne gre morda celo za kršitev prepovedi retroaktivnosti iz prvega odstavka 155. člena Ustave. Ta določa, da zakoni, drugi predpisi in splošni akti ne morejo imeti učinka za nazaj. Za 8. člen ZNUZJV bi bilo namreč mogoče trditi, da v okviru davčne izvršbe dopušča nepovratne posege na socialno denarno pomoč tudi za prekrškovne zadeve, v katerih se je prekrškovni postopek začel in končal pred uveljavitvijo ZNUZJV in da sporna določba tako za nazaj posega v pravne položaje oziroma pravna dejstva, ki so bili zaključeni v času pred začetkom njene veljavnosti.

Izpostaviti velja, da Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (v nadaljevanju: MPESK)²⁵ v 9. členu določa, da države pogodbenice vsakomur priznavajo pravico do socialne varnosti, všteti tudi socialno zavarovanje, skladno z 11. členom pa priznavajo vsakomur pravico do življenjskega standarda, ki zadostuje zanj in za njegovo družino, kar zajema tudi ustrezno hrano, obleko in stanovanje ter pravico do stalnega izboljševanja njegovih življenjskih razmer. Leta 2007 je Odbor za ekonomske, socialne in kulturne pravice Organizacije združenih narodov sprejel Splošni komentar št. 19 o pravici do socialne varnosti²⁶ in v 42. točki izpostavil, da iz MPESK izhaja domneva, da so retroaktivni ukrepi v zvezi s pravico do socialne varnosti prepovedani. Če država sprejme retroaktivne ukrepe, nosi dokazno breme, da so bili ti ukrepi uvedeni po najbolj skrbnem premisleku vseh možnih alternativ ter da so ustrezno utemeljeni ob upoštevanju celote

²³ Glej na primer prispevek Sarah Neubauer, N1: Po prvem rubežu socialne pomoči se kažejo razpoke Šutarjevega zakona, 29. 1. 2026, dostopen na: <https://n1info.si/novice/slovenija/po-prvem-rubezu-socialne-pomoci-se-kazejo-razpoke-sutarjevega-zakona/>; in prispevek Sarah Neubauer, N1: Furs zarubil tudi socialno pomoč za kurjavo: "Otroci ne bi smeli nositi posledic dolgov staršev", 22. 1. 2026, dostopen na: <https://n1info.si/novice/slovenija/furs-zarubil-tudi-socialno-pomoc-za-kurjavo-otroci-ne-bi-smeli-nositi-posledic-dolgov-starsev/>.

²⁴ Varuh človekovih pravic: Sporočilo za javnost: Varuh opozarja na tveganja posegov v denarno socialno pomoč in neustrezno izvajanje zakona, 23. 1. 2026, dostopno na: <https://www.varuh-rs.si/sporocila-za-javnost/varuh-opozarja-na-tveganja-posegov-v-denarno-socialno-pomoc-in-neustrezno-izvajanje-zakona>.

²⁵ Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 7/71, Uradni list RS, št. 35/92 – Mednarodne pogodbe, št. 9/92.

²⁶ Odbor za ekonomske, socialne in kulturne pravice Organizacije združenih narodov, General Comment No. 19, The right to social security (Art. 9), 23. 11. 2007.

pravic, zagotovljenih s MPESK, ter v okviru polne uporabe največjih razpoložljivih virov države pogodbenice.

Upoštevajoč nujnost postopka sprejemanja ZNUZJV, njegovo "omnibus" naravo, odsotnost vsakršnih posvetovanj in resne javne razprave, neobstoj tehtanja alternativ za dosego cilja ter njegove (ne)diskriminatornosti, nenazadnje pa tudi prikrajšanost za dostop do minimalne osnovne ravni socialne varnosti, je več kot očitno, da poseg države v socialno varnost v tem primeru ne dosega niti minimalnih standardov, ki jih za takšne posega zahteva MPESK.

b) Kršitev načela jasnosti in določnosti predpisov

8. člen ZNUZJV je nadalje sporen z vidika načela jasnosti in določnosti predpisov iz 2. člena Ustave. Bistvo načela jasnosti in določnosti predpisov je namreč v tem, da so pravne norme oblikovane tako, da jih je mogoče učinkovito izvajati, da ne dopuščajo arbitrarnega ravnanja organov ter da posameznikom nedvoumno in dovolj določno opredeljujejo njihov pravni položaj.²⁷

Prvi odstavek spornega člena ne določa, na kolikšen del denarne socialne pomoči je dopustno poseči v okviru davčne izvršbe in kakšno je postopanje davčnega organa z vidika zagotavljanja varstva pravice do osebnega dostojanstva in pravice do socialne varnosti. To je relevantno posebej v primeru, ko je denarna socialna pomoč dodeljena družini oziroma gospodinjstvu, ne le tistemu, na čigar bančni račun se nakaže ta denarni prejemek. Glede na težo posega, ki ga predstavlja izvršba na denarno socialno pomoč kot temeljni socialni prejemek, bi moral zakonodajalec bolj jasno določiti pogoje, obseg, način ter omejitve takšnega posega, četudi je že sam poseg na ta sredstva, kot je pojasnjeno v nadaljevanju, protiustaven.²⁸

Tudi drugi odstavek spornega člena ne določa dovolj jasno in določno niti v kakšnem roku po izdaji sklepa o izvršbi mora obvestiti pristojni center za socialno delo o posegu na denarno socialno pomoč niti v kakšnem roku mora v teh primerih center za socialno delo odločiti o morebitni potrebi po izplačevanju denarne socialne pomoči v naravi. Takšna nedoločnost omogoča arbitrarno ravnanje pristojnih organov in lahko glede na naravo in resnost posega posameznika in njegovo družino začasno ali trajno pusti brez sredstev za preživetje, saj se upravičencem v ustreznem času ne more zagotovi izplačila v naravi, ki naj bi omilil poseg v njihovo pravico do denarne socialne pomoči. Prav tako velja poudariti, da posameznik, ki je že prejel mesečno nakazilo denarne socialne pomoči, vendar je zaradi rubeža ostal brez nje, ne more hkrati oziroma naknadno dobiti še pomoči v naravi.

²⁷ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-24/07 z dne 4. 10. 2007, Uradni list RS, št. 101/2007 in OdiUS XVI, 74, 56. točka obrazložitve.

²⁸ Glej poglavje ii) *Kršitev pravice do osebnega dostojanstva in pravice do socialne varnosti ter kršitev otrokovih pravic.*

Zaradi resnosti posledic, ki jih ima poseg na denarno socialno pomoč, bi moral zakonodajalec poseg na denarno socialno pomoč v okviru davčne izvršbe na zakonski ravni opredeliti bistveno bolj natančno in s tem preprečiti možnost arbitrarnega ravnanja organov ter ublažiti pravno negotovost prizadetih posameznikov glede tega, ali bodo lahko za svoje minimalne življenjske potrebe, ki omogočajo preživetje, poskrbeli s potrebnimi sredstvi socialne pomoči, do katerih so upravičeni.

Takšne kršitve načela jasnosti in določnosti predpisov ne more odpraviti oziroma sanirati niti naknadno usklajevanje prakse upravnih organov in drugih relevantnih akterjev oziroma usklajevanje s strani izvršilne veje oblasti, ki bi presegala zakonski okvir.²⁹ Gre namreč za urejanje posega v temeljno socialno pravico, ki je namenjena zagotavljanju eksistenčnega minimuma oziroma preživetja socialno ogroženih posameznikov, načelo jasnosti in določnosti predpisov pa zahteva, da so meje posega v pravice posameznika določene že v zakonu samem. Če zakon teh meja ne določa, temveč jih prepušča oblikovanju prakse upravnih organov, posamezniku namreč ne zagotavlja pravne varnosti in varstva pred arbitrarnim ravnanjem oblasti.³⁰ Praksa upravnih organov oziroma navodila izvršilne veje oblasti tudi niso formalni vir prava, do njihove spremembe pa lahko pride brez formalnega postopka ter brez ustreznih jamstev in predvidljivosti. S tem se ohranja pravna negotovost in dopušča možnost arbitrarnih sprememb v obsegu posega v pravice prizadetih posameznikov, kar je posebej problematično upoštevajoč resnost posega, ki ga omogoča sporna določba.³¹

c) Kršitev načela enakosti pred zakonom

Drugi odstavek 14. člena Ustave določa, da so vsi pred zakonom enaki. Gre za načelo enakosti pred zakonom, ki med drugim zavezuje zakonodajalca k zagotavljanju enakosti subjektov pri zakonodajnem normiranju.³² Različna pravna ureditev je tako ustavno dopustna le za različna dejanska stanja.³³ Načelo enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave zakonodajalcu ne prepoveduje različnega urejanja položajev pravnih subjektov, mu pa prepoveduje, da bi to počel samovoljno, brez razumnega in stvarnega razloga. Razlikovanje mora torej služiti ustavno dopustnemu cilju, ta cilj mora biti v razumni povezavi s predmetom urejanja, uvedeno razlikovanje pa mora biti primerno sredstvo za doseg tega cilja. Za razlikovanje mora torej obstajati razumen, iz narave

²⁹ Za predlagane spremembe prakse organov ter rubežev denarnih socialnih pomoči glej npr. La. Da., MMC RTV SLO: Izvršbe prejemnikov socialne pomoči se bodo lahko plačevale po obrokih, 27. 1. 2026, dostopno na: <https://www.rtvsllo.si/slovenija/izvrsbe-prejemnikov-socialne-pomoci-se-bodo-lahko-placevale-po-obrokih/771439>. Glej tudi A. K., Ti. Š., 24ur.com, Rubež na del socialne pomoči ne bo mogoč, 6. 2. 2026, dostopno na: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/rubez-na-del-socialne-pomoci-ne-bo-mogoc.html>.

³⁰ Npr. odločba Ustavnega sodišča št. Up-679/06, U-I-20/07 z dne 10. 10. 2007, Uradni list RS, št. 101/2007 in OdlUS XVI, 109, 17. in 18. točka obrazložitve; in odločba Ustavnega sodišča št. U-I-32/02 z dne 10. 7. 2003, Uradni list RS, št. 73/2003 in OdlUS XII, 71.

³¹ Glej poglavje *ii) Kršitev pravice do osebnega dostojanstva in pravice do socialne varnosti ter kršitev otrokovih pravic*.

³² Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-393/96 z dne 6. 3. 1997, OdlUS VI, 31, 3. točka obrazložitve.

³³ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-205/93 z dne 9. 11. 1994, OdlUS III, 124, Uradni list RS, št. 75/94.

stvari izhajajoč razlog.³⁴ Ustavno sodišče je v preteklosti že izrecno poudarilo, da četudi ima zakonodajalec pri izbiri vrste in vsebine ukrepov, s katerimi uresničuje načelo socialne države, široko polje presoje, načelo enakosti pred zakonom tudi v teh primerih zahteva, da zakonodajalčeva rešitev ni arbitrarna in da obstaja razumna zveza med izbrano rešitvijo in zasledovanim ciljem.³⁵

Zakonodajalec je z uvedbo možnosti posega na denarno socialno pomoč v sklopu davčne izvršbe, ki jo predvideva prvi odstavek 8. člena ZNUZJV, v več vidikih kršil načelo enakosti iz drugega odstavka 14. člena Ustave.

Skladno s sporno ureditvijo v 8. členu ZNUZJV iz davčne izvršbe niso izvzeti prejemki iz naslova denarne socialne pomoči, do katerih je upravičen posameznik, ki ima zapadle neplačane denarne nedavčne obveznosti, ki jih v skladu z zakonom, ki ureja prekrške, izterjuje davčni organ, za katere so bili v obdobju dveh let pred izdajo sklepa o izvršbi podani najmanj trije predlogi za izvršbo. Posledično so prizadeti posamezniki zaradi neplačanih glob podvrženi posegu v sredstva, namenjena zagotavljanju njihovega eksistenčnega minimuma. Prizadeti posamezniki so z vidika obstoja neplačanih glob in cilja zagotavljanja javne varnosti v primerljivem položaju s posamezniki, ki prejemajo dohodek iz delovnega razmerja ter s samostojnimi podjetniki oziroma posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnost; vendar je predvsem po uveljavitvi sporne ureditve njihov položaj z vidika dopustnosti posega v sredstva, ki zagotavljajo eksistenčni minimum za njihovo preživetje, bistveno slabši. Za takšno razlikovanje pri tem ni podan razumen in stvarno utemeljen razlog.

Skladno s prvim odstavkom 160. člena ZDavP-2 je namreč na dolžnikove denarne prejemke, ki se v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, štejejo za dohodek iz delovnega razmerja, z davčno izvršbo mogoče poseči največ do višine dveh tretjin, vendar tako, da dolžniku ostane najmanj znesek v višini 76 % minimalne plače po zakonu, ki ureja minimalno plačo, če dolžnik preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialnovarstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči. Skladno z drugim odstavkom istega člena enaka oziroma primerljiva zaščita velja tudi za samostojne podjetnike oziroma posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost, saj jim mora pri davčni izvršbi ostati znesek v višini 76 % minimalne plače po zakonu, ki ureja minimalno plačo, če pa preživlja družinskega člana ali drugo osebo, ki jo mora preživljati po zakonu, pa tudi znesek v višini prejemka, določenega za osebo, ki jo preživlja dolžnik, po merilih, ki jih določa zakon, ki ureja socialnovarstvene prejemke, za dodelitev denarne socialne pomoči. Četrty odstavek 160. člena ZDavP-2 dodatno določa, da se lahko na dolžnikove denarne prejemke poseže z upoštevanjem omejitev za tekoči mesec. Če dolžnik v tekočem mesecu prejme prejemke

³⁴ Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-94/96 z dne 22. 10. 1998, Uradni list RS, št. 77/98, OdlUS VII, 196, 25. točka obrazložitve.

³⁵ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-310/96 z dne 5. 2. 1998, OdlUS VII, 24, 11. točka obrazložitve.

za več preteklih mesecev, pa izvrševalec sklepa o izvršbi upošteva omejitve za vsak posamezni mesec. Navedene določbe so bistveno povezane s stališčem Ustavnega sodišča, ki je v preteklosti že poudarilo, da izvršba na plačo dolžnika ne sme prizadeti v takšni meri, da bi bil ogrožen njegov eksistenčni minimum.³⁶

V nasprotju s tem sporni ukrep v sklopu davčne izvršbe v določenih primerih dopušča poseg na denarno socialno pomoč, ki že sama po sebi ne dosega 76 % minimalne plače in je namenjena zagotavljanju osnovnih življenjskih potreb socialno ogroženih posameznikov. Tak poseg tako predstavlja še intenzivnejše znižanje sredstev, namenjenih zagotavljanju eksistenčnega minimuma in prizadete posameznike postavlja v dodatno slabši položaj v primerjavi s posamezniki, ki so z vidika neizplačanih glob in ogrožanja javne varnosti v primerljivem položaju, a prejemajo plačo ali dohodek iz dejavnosti. Za takšno razlikovanje pri tem ni mogoče najti razumnega in stvarno utemeljenega razloga. Dejstvo, da prizadeti posamezniki prejemajo denarno socialno pomoč, samo po sebi namreč ne pomeni, da zaradi tega bolj ogrožajo javno varnost kot posamezniki, ki prejemajo plačo oziroma dohodek iz dejavnosti. Potencialno bi lahko navedeno razlikovanje predstavljalo celo kršitev prepovedi diskriminacije iz prvega odstavka 14. člena Ustave, saj bi bilo mogoče trditi, da gre za različno obravnavanje posameznikov glede na njihov socialni položaj oziroma gmotno stanje.

Sporna določba brez stvarnega in utemeljenega razloga v neenak položaj postavlja tudi prizadete mladoletne posameznike. Otrok osebe, ki prejema denarno socialno pomoč in ima neizterjane globe, na katere je mogoče skladno z novo ureditvijo pod določenimi pogoji poseči, je zaradi takšnega posega v še slabšem položaju v primerjavi z otrokom osebe, ki ima prav tako neizterjane globe za prekrške, vendar je nanje mogoče poseči zgolj ob upoštevanju omejitev iz 160. člena ZDavP-2. V prvem primeru sporna zakonska določba otroku ne zagotavlja nobenega posebnega varstva, saj je mogoče poseči v sredstva, namenjena zagotavljanju tako njegovega eksistenčnega minimuma kot tudi v sredstva, namenjena eksistenčnemu minimumu njegovih staršev. V drugem primeru pa je otrok neposredno in posredno varovan z zakonsko določenim minimumom, ki mora ostati njegovemu staršu kot dolžniku za zagotovitev njegovega eksistenčnega minimuma, kot tudi z minimumom, ki mora staršu ostati, da lahko preživlja tega otroka. Ureditev tako brez razumnega razloga različno obravnava otroke glede na vir dohodka njihovih staršev. Enako velja tudi za druge družinske člane, ki jih je prejemnik denarne socialne pomoči, ki ima neizterjane globe, dolžan preživljati.

Z vidika spoštovanja načela enakosti iz drugega odstavka 14. člena Ustave je obravnavana ureditev sporna tudi z vidika neutemeljenega razlikovanja med posamezniki, ki so storili prekrške in katerih denarnih terjatev, povezanih z globami in ostalimi stroški izvršbe, ni mogoče izterjati; ter posamezniki, ki so storili kazniva dejanja in so jim bile

³⁶ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-339/98 z dne 21. 1. 1999, Uradni list RS, št. 11/99, OdlUS VIII, 13, 10. točka obrazložitve.

izrečene denarne kazni, ki se jih ne da izterjati. Ti so sicer v primerljivem položaju, saj jim je bila zaradi protipravnega ravnanja (prekrška ali kaznivega dejanja) izrečena denarna sankcija, ki pa je zaradi njihovega premoženjskega stanja ni mogoče izterjati.

Kot že navedeno, sporna ureditev določa, da iz davčne izvršbe niso izvzeti prejemki iz naslova denarne socialne pomoči, do katerih je upravičen posameznik, ki ima zapadle neplačane denarne nedavčne obveznosti, ki jih v skladu z zakonom, ki ureja prekrške, izterjuje davčni organ, za katere so bili v obdobju dveh let pred izdajo sklepa o izvršbi podani najmanj trije predlogi za izvršbo. Možnost posega na denarno socialno pomoč pa še naprej ni mogoča v primerih, ko ni mogoča izterjava denarnih obveznosti posameznikom, ki jim je bila v sklopu kazenskega postopka izrečena denarna kazen.

Zakon o izvršbi in zavarovanju (v nadaljevanju: ZIZ)³⁷ v 17. členu določa, da sodišče dovoli izvršbo na podlagi izvršljive sodne odločbe in sodne poravnave kot enega izmed izvršilnih naslovov. Izvršbo na denarno kazen, ki je bila izrečena posamezniku v obsodilni sodbi, in njen potek tako ureja ZIZ. Ta v tretji točki 101. člena določa, da so iz davčne izvršbe med drugim izvzeti tudi prejemki iz naslova denarne socialne pomoči.

Sporna ureditev v relevantne določbe ZIZ ne posega, posledično pa so prizadeti posamezniki kot posamezniki, ki so zagrešili prekrške in zoper katere poteka davčna izvršba po ZDavP-2, v slabšem položaju kot posamezniki, ki so storili kazniva dejanja in zoper katere se vodi sodna izvršba po ZIZ, saj slednjim izrečenih denarnih kazni ni mogoče izterjati. ZNUZJV namreč ne spreminja ureditve izvzetja prejemkov iz izvršbe po ZIZ, denarna socialna pomoč pa tako tudi po uveljavitvi ZNUZJV ostaja prejemek, ki je po ZIZ izvzet iz izvršbe.

Prizadeti posamezniki so tako kot posamezniki, zoper katere se vodi davčna izvršba zaradi neplačanih glob za prekrške in ki so prejemniki denarne socialne pomoči, zaradi sporne ureditve v neenakem položaju tudi v primerjavi s storilci kaznivih dejanj, ki prejemajo dohodke iz delovnega razmerja oziroma dohodek iz dejavnosti. Tem namreč ni mogoče zaseči celotnega prejemka, saj 102. člen ZIZ določa primerljive zakonske omejitve izvršbe na denarne prejemke kot 160. člen ZDavP-2.

Poudariti velja, da kazniva dejanja po svoji naravi predstavljajo hujšo kršitev pravnega reda kot prekrški in praviloma predstavljajo tudi večje tveganje za javno varnost.³⁸ S tega vidika bi bilo zato prej pričakovati, da bi zakonodajalec mileje obravnaval posameznike, ki so storili prekrške, ne pa da jih postavlja v slabši položaj od storilcev kaznivih dejanj. Za opisano razlikovanje tako ni mogoče najti stvarnega in razumnega razloga, ki bi bil v

³⁷ Zakon o izvršbi in zavarovanju, Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US, 81/22 – odl. US in 100/25 – ZS-1.

³⁸ Glej npr. Boštjan Zrnc-Orlič, Sorazmernost in razločnost v kaznovalnem materialnem pravu - doktrinarni primanjkljaj, Podjetje in delo, št. 1, 2019, str. 74.

povezavi s predmetom urejanja. Navedeno še toliko bolj velja ob upoštevanju tega, da sporna ureditev ne vsebuje nobene vsebinske omejitve glede narave ali teže prekrškov. Poseg v pravico do denarne socialne pomoči je tako mogoč zaradi katerega koli prekrška, ne glede na njegovo stopnjo ogrožanja javne varnosti. Razlikovanje tako ne temelji na teži oziroma nevarnosti protipravnega ravnanja za javno varnost oziroma drugem razumnem in stvarnem razlogu, ki bi lahko upravičil razlikovanje. Takšno razlikovanje zato predstavlja neutemeljeno razlikovanje med osebami v primerljivem položaju, ki predstavlja kršitev načela enakosti iz drugega odstavka 14. člena Ustave.

Sporna določba s tega vidika brez stvarnega in utemeljenega razloga v neenak položaj postavlja tudi prizadete mladoletne posameznike. Otrok osebe, ki prejema denarno socialno pomoč in ima neizterjane globe, na katere je mogoče skladno z novo ureditvijo pod določenimi pogoji poseči, je zaradi takšnega posega namreč v dodatno slabšem položaju v primerjavi z otrokom osebe, ki ima neizterjane denarne kazni, vendar je nanje mogoče poseči zgolj ob upoštevanju omejitev iz 101. in 102. člena ZIZ. V prvem primeru zakon otroku ne zagotavlja nobenega posebnega varstva, saj je mogoče poseči tako v sredstva, namenjena zagotavljanju njegovega eksistenčnega minimuma, kot tudi v sredstva, namenjena eksistenčnemu minimumu njegovih staršev. V drugem primeru pa je otrok neposredno in posredno varovan z zakonsko določenim minimumom, ki mora ostati njegovemu staršu kot dolžniku za zagotovitev njegovega eksistenčnega minimuma, kot tudi z minimumom, ki mora staršu ostati, da lahko preživlja tega otroka.

Pri ureditvi izjeme od izvzetja iz davčne izvršbe v prvem odstavku 8. člena ZNUZJV je zakonodajalec nadalje posegel na denarno socialno pomoč kot najbolj temeljni denarni prejemek, ki zagotavlja preživetje, medtem ko osemnajst kategorij denarnih prejemkov (npr. invalidnina za telesno okvaro, varstveni dodatek, starševski dodatek, denarna sredstva iz naslova veteranskega dodatka), opredeljenih v 159. členu ZDavP-2, še naprej ostaja izvzetih iz davčne izvršbe. Prizadeti posamezniki so kot prejemniki denarne socialne pomoči tako zaradi sporne določbe tudi v slabšem položaju kot posamezniki, ki prejemajo druge denarne prejemke, ki so skladno s 159. členom ZDavP-2 izvzeti iz davčne izvršbe.

Izvzetje posameznih denarnih prejemkov iz davčne izvršbe izhaja predvsem iz zaščite dolžnika, saj gre za prejemke, ki jih dolžnik potrebuje za zadovoljevanje svojih osnovnih življenjskih potreb oziroma za prejemke, za katere je zakonodajalec predvidel, da se zaradi njihove posebne narave izvzamejo iz davčne izvršbe. Posamezniki, ki prejemajo te prejemke, so tako z vidika namena njihovega izvzetja iz izvršbe, v primerljivem položaju. Gre za razlikovanje, ki ga zakonodajalec ni utemeljil in nima razumnega in stvarno upravičenega razloga. Ni namreč razumno, da zakonodajalec iz davčne izvršbe izvzame več drugih specifičnih in dopolnilnih socialnih prejemkov, omogoči pa izvršbo na denarno socialno pomoč, ki predstavlja temeljni socialni transfer. Sporna ureditev je tako tudi v tej luči problematična z vidika načela enakosti iz drugega odstavka 14. člena Ustave.

ii) Kršitev pravice do osebnega dostojanstva in pravice do socialne varnosti ter kršitev otrokovih pravic

a) Ustavne pravice, v katere posega sporna ureditev

Poleg neskladnosti sporne ureditve z načeli, ki jih določa Ustava, obravnavani ukrep predstavlja tudi poseg v več človekovih pravic in temeljnih svoboščin. 8. člen ZNUZJV je problematičen tako z vidika pravice do socialne varnosti iz prvega odstavka 50. člena ter pravice do osebnega dostojanstva iz 34. člena, ko tudi z vidika posebnih pravic otrok iz 56. člena Ustave.

i. Pravica do osebnega dostojanstva

Kot temeljna vrednota ima človekovo dostojanstvo normativni izraz v številnih določbah Ustave. Kot posebno ustavnopravno načelo je načelo spoštovanja človekovega dostojanstva neposredno utemeljeno že v 1. členu Ustave, ki Slovenijo opredeljuje kot demokratično republiko. V ustavni demokraciji je namreč človek subjekt in ne objekt oblastnega delovanja, njegova (samo)uresničitev kot človeka pa je temeljni namen demokratične ureditve.³⁹

Pravica do osebnega dostojanstva je konkretizirana v 34. členu Ustave, ki posamezniku zagotavlja priznanje njegove vrednosti, ki mu gre kot človeku.⁴⁰ Neločljiv element osebnega dostojanstva je poleg možnosti osebnostnega razvoja in samostojnega odločanja tudi eksistenčna varnost posameznika.⁴¹ Iz pravice do osebnega dostojanstva tako izhaja zahteva, da posameznikov eksistenčni minimum ne sme biti ogrožen.⁴²

Iz 2. člena Zakona o socialno varstvenih prejemkih (v nadaljevanju: ZSVarPre)⁴³ izhaja, da je denarna socialna pomoč namenjena tistim posameznikom, ki si zaradi okoliščin, na katere ne morejo vplivati, ne morejo zagotoviti materialne varnosti. Poseg na denarno socialno pomoč, ki predstavlja temeljni denarni prejemek za zagotavljanje eksistenčnega minimuma socialno ogroženih posameznikov, zato predstavlja poseg v pravico do osebnega dostojanstva iz 34. člena Ustave.

³⁹ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-109/10 z dne 26. 9. 2011, Uradni list RS, št. 78/2011 in OdlUS XIX, 26.

⁴⁰ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-54/99 z dne z dne 13. 6. 2002, Uradni list RS, št. 61/02, 11. točka obrazložitve.

⁴¹ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-183/97 z dne 10. 7. 1997, OdlUS VI, 183, 24. točka obrazložitve.

⁴² Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-339/98 z dne 21. 1. 1999, Uradni list RS, št. 11/99 in OdlUS VIII, 13, 10. točka obrazložitve.

⁴³ Zakon o socialno varstvenih prejemkih, Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18, 196/21 – ZDOsk, 84/23 – ZDOsk-1, 28/25 – odl. US, 36/25 in 90/25 – ZPIZ-20.

ii. Načelo socialne države in pravica do socialne varnosti

Slovenija je skladno z 2. členom Ustave socialna država. Gre za temeljno načelo, ki ga mora zakonodajalec upoštevati pri urejanju pravic posameznikov.⁴⁴ Konkretizacijo načela socialne države predstavljajo posamezne ustavne določbe, ki urejajo človekove pravice in temeljne svoboščine, pri čemer njegovo osrednjo izpeljavo predstavlja zlasti pravica do socialne varnosti 50. člena Ustave. Ta v prvem odstavku med drugim določa, da imajo državljani pod pogoji, določenimi z zakonom, pravico do socialne varnosti.

Po ustavnosodni presoji je socialna država dolžna skladno s pravico do socialne varnosti ogroženemu posamezniku zagotoviti ustrezno pomoč. Namen oziroma cilj pravice do socialne varnosti je namreč to, da se posameznikom zagotavljata ekonomska varnost in človekovo dostojanstvo. To vključuje tudi zahtevo, da se posamezniku (in družini), ki je v socialni ali ekonomski stiski, zagotovi življenjski minimum za preživetje.⁴⁵ Čeprav pravic iz sistema socialnega varstva (oziroma sistema socialnih pomoči) 50. člen Ustave izrecno ne omenja, skladno z ustavnosodno presojjo tudi te pravice sodijo v okvir pravice do socialne varnosti iz prvega odstavka 50. člena Ustave.

Zakonodajalec ima sicer široko polje proste presoje pri urejanju sistema socialne varnosti, vendar mora pri določanju pogojev za pridobitev pravic iz tega sistema nujno stremeti k uresničitvi ustavnega namena pravice do socialne varnosti. Zakonska ureditev mora torej stremeti k temu, da ogroženemu posamezniku zagotovi ustrezno pomoč ter s tem ekonomsko varnost in varovanje njegovega dostojanstva.⁴⁶

Pravico do denarne socialne pomoči in pogoje za njeno upravičenost ter njeno višino opredeljuje ZSVarPre. Skladno z 2. členom ZSVarPre je denarna socialna pomoč namenjena tistim, ki si zaradi okoliščin, na katere ne morejo vplivati, ne morejo zagotoviti materialne varnosti, upravičenec do denarne socialne pomoči pa je v skladu s 6. členom ZSVarPre posameznik, ki si preživetja ne more zagotoviti sam z delom, s pravicami iz dela ali zavarovanja, z dohodki iz premoženja in iz drugih virov oziroma z nadomestili ali prejemki po drugih predpisih ali s pomočjo tistih, ki so ga dolžni preživljati.

Ustavno sodišče je pri tem že zavzelo stališče, da je denarna socialna pomoč v okviru sistema socialnega varstva temeljna pravica, s katero država zagotavlja upravičencu sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje.⁴⁷ Upravičencu, ki lastnih sredstev za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini,

⁴⁴ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-39/94 z dne 4. 4. 1995, OdlUS IV, 147, 3. točka obrazložitve.

⁴⁵ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-73/15 z dne 7. 7. 2016, Uradni list RS, št. 51/2016, 14. točka obrazložitve, in odločba Ustavnega sodišča št. U-I-41/23 z dne 10. 4. 2025, Uradni list RS, št. 28/2025, 22. točka obrazložitve.

⁴⁶ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-767/18 z dne 6. 5. 2021, OdlUS XXVI, 43, 7. točka obrazložitve, in odločba Ustavnega sodišča št. Up-195/13, U-I-67/16, z dne 26. 1. 2017, Uradni list RS, št. 9/2017 in OdlUS XXII, 4, 9. točka obrazložitve.

⁴⁷ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-41/23 z dne 10. 4. 2025, Uradni list RS, št. 28/2025, 25. točka obrazložitve, in odločba Ustavnega sodišča št. U-I-116/03 z dne 9. 2. 2006, Uradni list RS, št. 21/2006 in OdlUS XV, 14, 7. točka obrazložitve.

ki omogoča preživetje, nima iz razlogov, na katere ni mogel oziroma ne more vplivati, ter izpolnjuje zakonsko določene pogoje za pridobitev pravice do denarne socialne pomoči, mora ta sredstva zagotoviti država. Če zakonska ureditev tega ne omogoča, je treba šteti, da ta ureditev ne pomeni zgolj načina uresničevanja pravice do socialne varnosti, temveč pomeni, da ta ureditev posega v to človekovo pravico.⁴⁸

Ukrep, ki omogoča poseg na denarno socialno pomoč v okviru davčne izvršbe, tako brez dvoma predstavlja poseg v pravico prizadetih posameznikov do socialne varnosti iz prvega odstavka 50. člena Ustave in posega v samo ustavnopravno jedro pravic iz sistema socialnega varstva. Pri tem sporen ukrep ne predstavlja le posega v ustavno pravico do socialne varnosti, temveč tudi poseg v socialne pravice posameznikov in družin, kot jih zagotavljajo zavezujoči nadnacionalni pravni viri.

Pravica vsake osebe, ki je brez zadostnih sredstev in si takih sredstev ni zmožna zagotoviti niti z lastnim delom niti iz drugih virov, namreč izhaja tudi iz 15. člena Evropske socialne listine (spremenjene) (v nadaljevanju: MESL)⁴⁹ in 34. člena Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina EU).⁵⁰ V skladu s stališčem Evropskega odbora za socialne pravice mora biti socialna pomoč zagotovljena toliko časa, kolikor traja stanje potrebe, in zato ne sme biti časovno omejena.⁵¹ Evropski odbor za socialne pravice je pri tem izrecno poudaril, da je *"zniževanje ali začasno prekinjanje socialnih pomoči v skladu z Listino le, če ne odtuji oseb sredstev za preživetje"*.⁵²

iii. Pravice otrok

Sporna zakonska določba posega tudi v pravice otrok iz 56. člena Ustave, skladno s katerimi otroci uživajo posebno varstvo in skrb. Kot izhaja iz ustavnosodne prakse, 56. člen Ustave državi nalaga dolžnost zagotavljanja posebnega varstva otrok, skladno s čimer mora država pri urejanju vprašanj, ki lahko ogrozijo oziroma prizadenejo pravice otrok, postopati še posebno skrbno in iskati rešitve, ki naj to posebno varstvo v največji možni meri zagotovijo. Posebno varstvo torej pomeni zagotovitev posebnih pravic ali večjega obsega pravic.⁵³ Posebno varstvo otrok od držav zahteva tudi Konvencija o otrokovih pravicah (v nadaljevanju: KOP),⁵⁴ ki v 3. členu določa, da morajo biti pri vseh dejavnostih v zvezi z otroki otrokove koristi glavno vodilo, države pogodbenice pa

⁴⁸ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-41/23 z dne 10. 4. 2025, Uradni list RS, št. 28/2025, 25. točka obrazložitve.

⁴⁹ Evropska socialna listina (spremenjena), Uradni list RS, št. 24/1999 – Mednarodne pogodbe, št. 7/99.

⁵⁰ Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, UL C 202, 7. 6. 2016, str. 389–405.

⁵¹ Odločitev Evropskega odbora za socialne pravice v zadevi *European Roma Rights Centre (ERRC) proti Bolgariji*, kolektivna pritožba št. 48/2008 z dne 18. 2. 2009.

⁵² Odločitev Evropskega odbora za socialne pravice v zadevi *European Roma Rights Centre (ERRC) proti Bolgariji*, kolektivna pritožba št. 48/2008, z dne 18. 2. 2009, 39. točka obrazložitve.

⁵³ Glej npr. odločba Ustavnega sodišča št. U-I-116/03 z dne 9. 2. 2006, Uradni list RS, št. 21/2006 in OdlUS XV, 14, 11. točka obrazložitve.

⁵⁴ Konvencija o otrokovih pravicah, Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 15/90, Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 9/1992.

zavezuje, da otroku zagotovijo takšno varstvo in skrb, kakršno je potrebno za njegovo blaginjo in v ta namen sprejemejo vse ustrezne zakonodajne in upravne ukrepe. Države skladno s 26. členom KOP priznavajo vsakemu otroku tudi pravico do socialne varnosti in so zavezane sprejeti potrebne ukrepe za doseg popolne uresničitve te pravice, skladno s 27. členom KOP pa vsakemu otroku priznavajo tudi pravico do življenjske ravni, ki ustreza njegovemu telesnemu, umskemu, duhovnemu, nravstvenemu in družbenemu razvoju, pri čemer morajo v skladu z nacionalnimi pogoji in svojimi zmožnostmi sprejeti ustrezne ukrepe, s katerimi bodo staršem ali drugim, ki so odgovorni za otroka, pomagale uveljaviti to pravico.

Denarna socialna pomoč ni namenjena zgolj njenemu formalnemu prejemniku, ki sredstva prejme na bančni račun, temveč je namenjena zagotavljanju osnovne socialne varnosti celotnega gospodinjstva. Kadar so njeni prejemniki starši, poseg na denarno socialno pomoč ne vpliva le nanje, temveč neposredno poseže tudi v socialni položaj otroka, ki je od te pomoči odvisen. Sporna določba v določenih primerih dopušča poseg na denarno socialno pomoč z davčno izvršbo, pri čemer ne določa nobenih posebnih varovalk, ki bi zagotavljale posebno varstvo pravic prizadetih mladoletnih posameznikov, ki ga zahtevata KOP in Ustava v 56. členu.

b) Nesorazmernost posega v ustavne pravice

Oblast lahko v človekove pravice in temeljne svoboščine poseže le s primernimi, nujnimi in sorazmernimi posegi, ki zasledujejo legitimen in ustavno dopusten cilj.⁵⁵ Vprašljivo je že, ali je zakonodajalec s sporno ureditvijo dejansko zasledoval legitimen in ustavno dopusten cilj. Tudi v primeru, da bi lahko zaključili, da je zasledovani cilj legitimen in ustavno dopusten, pa poseg ne preostane testa sorazmernosti, saj ni primeren in nujen za doseg zatrjevanega cilja, obenem pa predstavlja nesorazmeren poseg v pravice prizadetih posameznikov, saj posega v njihove temeljne pravice v obsegu, ki presega potencialne pozitivne učinke, ki naj bi jih zakonodajalec z ukrepom zasledoval. Navedeno še toliko bolj velja z vidika prizadetih mladoletnih posameznikov.

i. Test legitimnosti

Sporen 8. člen ZNUZJV, ki posega v človekove pravice in temeljne svoboščine prizadetih posameznikov, naj bi skladno z namenom ZNUZJV zasledoval cilj vzpostavitve in zagotavljanja javne varnosti. Skladno s prvim odstavkom 1. člena ZNUZJV se namreč s tem zakonom določajo in urejajo nujni ukrepi za vzpostavljanje in zagotavljanje javne varnosti. Upoštevač tretji odstavek navedenega člena je v ta namen predviden tudi odstop od ureditve v ZDavP-2, ki zadeva sporen ukrep. Iz obrazložitve prve različice relevantne določbe, ki je razvidna v predlogu ZNUZJV, naj bi se izjemoma od izvetja iz

⁵⁵ Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča U-I-52/22 z dne 19. 6. 2025, Uradni list RS, št. 55/2025 | 16. 7. 2025, 25. točka obrazložitve, tam navedena sodna praksa Ustavnega sodišča in nadaljnje točke.

davčne izvršbe, predvidena v 8. členu ZNUZJV, določila z namenom preprečevanja oziroma odvrčanja od izvrševanja nadaljnjih prekrškov.⁵⁶

Pri tem je vprašljivo, ali je dejanski cilj ukrepa zagotavljanje javne varnosti, saj ima ukrep izrazito kaznovalno naravo in predstavlja *de facto* prikrit kaznovalni ukrep, namenjen kolektivnemu kaznovanju skupine socialno ranljivih posameznikov. Posega namreč tudi, oziroma celo primarno, v položaj posameznikov, ki so domnevne kršitve storili pred uveljavitvijo zakona in zoper katere so bili že pred tem izdani trije predlogi za izvršbo na denarne terjatve, povezane s storjenimi prekrški. Prav tako posega v položaj njihovih družinskih članov. Pri tem se ob izpolnitvi zakonsko določenega števila izrečenih predlogov za izvršbo ukrep lahko izvede avtomatično, brez konkretne presoje ravnanja posameznika oziroma njegove stopnje ogrožanja javne varnosti.

Na kaznovalni namen ukrepa nakazujejo tudi javne izjave predstavnikov izvršilne veje oblasti v zvezi z ukrepom. Predsednik vlade je na primer v zvezi z izvršbami na denarno socialno pomoč dejal, da je tak ukrep prvi korak k temu, da bo Slovenija socialna država, ki bo pomagala pomoči potrebnim, hkrati pa *"rekla ne tistim, ki to izkoriščajo in se ob tem počutijo nedotakljive"*. V zvezi z ukrepom je predsednik vlade nadalje izjavil, da *"ni več nedotakljivih,"* in da je to sporočilo koalicije vsem, *"ki so se do zdaj obnašali neprimerno, izkoriščali našo dobroto, ob tem pa ustvarjali nered in nemir v državi."*⁵⁷ Direktor FURS-a pa: *"vsak, ki izvaja prekrške tako pogosto kot kršitelji, zoper katere smo ukrepali, ne sme dobiti denarne socialne pomoči, ker ne ravna v skladu s pravili te države."*⁵⁸

Okoliščine sprejema zakona, narava obravnavanega ukrepa in relevantne izjave predstavnikov oblasti kažejo na to, da ukrep ni usmerjen primarno v varovanje javne varnosti in prevencijo, temveč ima v prvi vrsti prikrito kaznovalno in disciplinsko naravo, ki je kolektivno usmerjena zoper določeno skupino socialno in ekonomsko najbolj ranljivih posameznikov. Tudi če bi lahko šteli, da je dejanski cilj zakonodajalca zagotavljanje javne varnosti (ki pa zajema nekatere represivne elemente) in da torej obstaja legitimen in ustavno dopusten cilj, ukrep z vidika posega v relevantne človekove pravice prizadetih posameznikov ne prestane strogega testa sorazmernosti.

⁵⁶ Glej 2510-IX Besedilo predloga zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti z dne 7. 11. 2025, str. 40, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/7ca0f6638194ec2774b874c6f11dd44a3431e2153f9262f847ebe6106782a00e>.

⁵⁷ Glej prispevek T. L. Š., Al. Ma., MMC RTV SLO: Golob glede rubežev socialnih pomoči: Ni več nedotakljivih, 22. 1. 2026, dostopno na: <https://www.rtvlo.si/slovenija/golob-glede-rubezev-socialnih-pomoci-ni-vec-nedotakljivih/770938>.

⁵⁸ Glej prispevek L. M., 24ur.com: Furs bo nadaljeval z izvršbami, Golob o rubežih: Ni več nedotakljivih, 22. 1. 2026, dostopno na: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/golob-ni-vec-nedotakljivih.html>.

ii. Strogi test sorazmernosti

a. Primernost

Obravnavani ukrep ni primeren za doseg zatrjevanega cilja, tj. vzpostavitve in zagotavljanja javne varnosti. S takim ukrepom tega cilja namreč ni mogoče doseči, saj med posegom na denarno socialno pomoč in varovanjem javne varnosti ni razvidne stvarne in razumne povezave. Denarna socialna pomoč pri tem že po svoji naravi in namenu ne more biti sredstvo za uresničevanje takšnega cilja, saj je institut namenjen zagotavljanju minimalnih pogojev za človeka vredno življenje.

Možnost davčne izvršbe na denarno socialno pomoč ne deluje preventivno in ne more prispevati k zagotovitvi javne varnosti, saj ne zmanjšuje števila prekrškov in kaznivih dejaj, prav tako pa ne vpliva na zavest posameznika, da je treba pravni red spoštovati. Posameznika in njegovo družino takšen ukrep namreč potiska v še slabši socialni položaj, kar lahko poveča tveganje za nadaljnje, tudi hujše kršitve pravnega reda. Takšen ukrep namreč ne naslavlja vzrokov, zaradi katerih je ogrožena javna varnost, temveč zgolj pogloblja stisko socialno ogroženih posameznikov in njihovih družin.

Iz obrazložitve predloga ZNUZJV pri tem ne izhaja nobena vsebinska utemeljitev, iz katere bi bilo razvidno, kako naj bi poseg na denarno socialno pomoč prispeval k preprečevanju kriminala ali izboljšanju javne varnosti. Zakonodajalec ni predstavil nobenih analiz, empiričnih podatkov ali drugih strokovnih podlag, iz katerih bi izhajalo, da je mogoče z obravnavanim ukrepom doseči zasledovani cilj. Prav tako zakonodajalec ni preučil možnih negativnih posledic takšnega ukrepa z vidika javne varnosti, zlasti tveganja povečanja kriminalitete in dodatne ogrožitve javne varnosti zaradi odvzema denarnih prejemkov, ki za posameznike predstavljajo eksistenčni minimum.

Na to, da gre za neprimeren ukrep in da lahko ima takšen ukrep celo negativen učinek na stopnjo javne varnosti in pojavnost kriminalitete, kažejo tudi raziskave iz tujine. V raziskavi učinka, ki ga ima izguba socialne pomoči (ang. *Supplemental Security Income*)⁵⁹ na kazensko pravosodje in zaposlovanje, ki so jo izvedli v ZDA, je bilo ugotovljeno, da ukinitvev socialne pomoči pri 18 letih starosti v naslednjih dveh desetletjih poveča število kazenskih obtožb za statistično pomembnih 20 odstotkov. Povečanje kazenskih obtožb se pri tem koncentrira na kazniva dejanja, katerih glavni motiv je pridobivanje dohodka (60

⁵⁹ Institut *Supplemental Security Income* (SSI) predstavlja institut, ki je primerljajnopravno največji približek slovenski ureditvi denarne socialne pomoči. Gre namreč za zvezni program pomoči, ki posameznikom, ki izpolnjujejo predpisan dohodkovni in premoženjski cenzus, zagotavlja mesečna denarna izplačila za zadovoljevanje osnovnih življenjskih potreb, kot so hrana in nastanitve. SSI zagotavlja pavšalno najvišjo mesečno dajatev, ki se zmanjša za posameznikov upoštevni dohodek. Januarja 2025 je SSI v ZDA zagotovil denarna izplačila približno 7,4 milijonom prejemnikom, vključno s približno 1,0 milijonom otrok, mlajših od 18 let, 3,9 milijonom odraslih, starih od 18 do 64 let, in 2,5 milijonom oseb, starih 65 let ali več (glej Congress: Supplemental Security Income (SSI), dostopno na: <https://www.congress.gov/crs-product/IF10482>).

odstotno povečanje), kot so kraja, vlom, goljufija oziroma ponarejanje in prostitucija.⁶⁰ Tudi zgodovinske raziskave kažejo na to, da zmanjšanje izdatkov za socialno varnost povečuje število kaznivih dejanj, kar velja še posebej za nenasilna premoženjska kazniva dejanja.⁶¹ Zagotavljanje socialne podpore predstavlja torej pomemben način preprečevanja ali omejevanja prihodnjega povečanja kriminala, ne pa neposreden način za zmanjšanje kriminala na kratek rok.⁶²

Sporni ukrep nadalje ni primeren tudi zato, ker se z njim posega na denarno socialno pomoč, ki predstavlja prihodek za celotno gospodinjstvo, s čimer se v prvi vrsti posega v pravice tistih, ki niso storili prekrškov in za katere ni mogoče trditi, da ogrožajo javno varnost, kot so otroci in zakonec oziroma partner posameznika, ki ni zmožen plačati relevantnih denarnih terjatev, povezanih s storjenimi prekrški.

b. Nujnost

Sporen ukrep prav tako ni nujen. Obstajajo namreč drugi, milejši ukrepi, ki bi tudi bolj učinkovito zasledovali cilj zagotavljanja javne varnosti.

Izpostaviti velja, da Zakon o prekrških (v nadaljevanju: ZP-1)⁶³ že določa načine, ki omogočajo, da se doseže poravnava globe v primerih, ko prisilna izterjava ni mogoča. Institut, ki to omogoča je npr. delo v splošno korist, skladno s katerim se lahko plačilo globe in stroškov postopka v višini najmanj 300 evrov, nadomesti z delom v splošno korist, če posameznik ne more plačati globe zaradi premoženjskega stanja oziroma zmožnosti za plačilo.⁶⁴ ZP-1 za hujše prekrške in za primere več izvršenih prekrškov, ko izrečenih glob ni mogoče izterjati, predvideva možnost nadomestnega zapora,⁶⁵ ki se lahko nadomestiti z delom v splošno korist. Kot je v svojem mnenju opozorila ZPS, v zakonodajnem gradivu niso bili predstavljeni razlogi, analize in podatki, ki bi nakazovali na to, da že urejene možnosti v sklopu ZP-1 niso zadostne in učinkovite. Pri tem je ZPS izrecno izpostavila tudi, da je delo v splošno korist za posameznike, ki zaradi svojega

⁶⁰ Manasi Deshpande, Michael Mueller-Smith: Does Welfare Prevent Crime? the Criminal Justice Outcomes of Youth Removed from Ssi, v: The Quarterly Journal of Economics, 137 (2022) 4, str. 2263–2307, dostopno na: <https://sites.lsa.umich.edu/mgms/wp-content/uploads/sites/283/2022/02/Deshpande-Mueller-Smith-2022.pdf>.

⁶¹ Eric Melander, Martina Miotto: Welfare Cuts and Crime: Evidence from the New Poor Law, v: The Economic Journal, 133 (2023) 651, str. 1248–1264, dostopno na: <https://academic.oup.com/ej/article/133/651/1248/6798382?utm>.

⁶² Don Weatherburn, Bronwyn Lind: Crime Prevention: The Role of Economic and Social Support, v: Agenda: A Journal of Policy Analysis and Reform, 6 (1999) 4, str. 309–324, dostopno na: <https://www.jstor.org/stable/43199048>.

⁶³ Zakon o prekrških, Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE, 5/21 – odl. US, 38/24 in 100/25 – ZS-1.

⁶⁴ 19.a člen ZP-1.

⁶⁵ 20.a člen ZP-1.

premoženjskega stanja ne zmorejo plačati globe, načeloma milejši ukrep kot prisilna izvršba v njihova sredstva za preživljanje.⁶⁶

Tudi če že obstoječi instituti ne bi bili zadostni oziroma dovolj učinkoviti, bi milejši poseg kot poseg na denarno socialno pomoč lahko predstavljala njihova ustrezna prilagoditev. Zakonodajalec bi lahko na primer vzpostavil možnost opravljanja dela v splošno korist tudi v primerih, ko globa in stroški postopka znašajo manj kot 300 evrov, možnost kasnejšega predloga za nadomestitev globe z delom v splošno korist in vzpostavitev možnosti ali obveznosti takšnega dela v primeru več prekrškov in glob, ki jih ni mogoče izvršiti in skupaj dosegajo določen znesek. Milejši ukrep bi predstavljala tudi vzpostavitev drugih nadomestnih sankcij za primere, ko glob ni mogoče prisilno izterjati, na primer obvezna vključitev v programe svetovanja ter programe s področja prometne varnosti, javnega reda in miru ter podobno. Takšni programi bi lahko bili prilagojeni vrsti prekrška in usmerjeni v preprečevanje ponavljanja prekrškov ter zavedanja pomena spoštovanja pravnega reda.

Zakonodajalec bi lahko cilj javne varnosti zagotovil tudi s sprejemom drugih ukrepov, ki ne posegajo v socialno politiko. Nenazadnje ni mogoče prezreti, da je zakonodajalec za namen zagotavljanja javne varnosti v okviru ZNUJZV predvidel več različnih (represivnih) ukrepov, zato se tudi s tega vidika postavlja vprašanje, ali je ukrep, ki predvideva možnost posega na denarno socialno pomoč, res nujen za doseg zatrjevanega cilja.

Tovrstni ukrepi bi bili zlasti milejši za prizadete mladoletne posameznike kot družinske člane, ki sami niso zagrešili prekrškov, v zvezi s katerimi denarnih obveznosti ni bilo mogoče izterjati, in za katere ni mogoče trditi, da ogrožajo javno varnost, zaradi česar njihovo prikrajšanje za temeljna denarna sredstva ni utemeljeno, vendar kljub temu trpijo posledice davčne izvršbe na denarno socialno pomoč. Poseg namreč ne vpliva zgolj na povzročitelja prekrška, temveč tudi na njegove družinske člane, saj zaseg denarne socialne pomoči, bodisi celotnega zneska, ali pa zgolj dela, zmanjšuje razpoložljiva sredstva celotnega gospodinjstva.

c. Sorazmernost v ožjem smislu

Poseg v človekovo pravico je sorazmeren v ožjem smislu, če je teža posledic ocenjevanega posega v prizadeto pravico (v konkretnem primeru poseg v pravico do osebnega dostojanstva, pravico do socialne varnosti in pravice otrok) sorazmerna vrednosti zasledovanega cilja oziroma pričakovanim koristim, ki bodo zaradi posega

⁶⁶ Glej Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora: Mnenje o Predlogu zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti (ZNUJZV), nujni postopek, EPA 2510-IX, z dne 13. 11. 2025, str. 24-25, dostopno na:

<https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/7e275b31621934ae4b47c0b7f2abbfb790e917b5e6b665db2a5bb3b663367dcd>.

nastale (v konkretnem primeru domnevno zagotavljanje javne varnosti).⁶⁷ Med posegi v ustavne pravice prizadetih posameznikov in zasledovanim ciljem oziroma koristim, ki bi jih ukrep lahko imel, je očitno nesorazmerje, sporen ukrep pa tako ni sorazmeren v ožjem smislu.

Denarna socialna pomoč je v okviru sistema socialnega varstva temeljna pravica, s katero država zagotavlja upravičencem sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje.⁶⁸ Izpostaviti velja, da je Ustavno sodišče z vidika pravice do socialne varnosti iz 50. člena in pravice do osebnega dostojanstva iz 34. člena Ustave že večkrat poudarilo potrebo po tem, da so posamezniku zagotovljena sredstva, ki predstavljajo eksistenčni minimum za dolžnika in njegove družinske člane ter da na ta sredstva ni dopustno poseči.⁶⁹ Sporen ukrep, ki omogoča poseg na denarno socialno pomoč, tako pomeni izvotlitev pravice do socialne varnosti, saj onemogoča, da se uresničuje namen te pravice – zagotavljanje minimalnih sredstev za preživetje. Navedeno velja zlasti ob upoštevanju tega, da mora biti socialna pomoč zagotovljena toliko časa, kolikor traja oziroma obstaja potreba posameznika, da lahko še naprej živi dostojno, kar je izrecno poudaril tudi Evropski odbor za socialne pravice.⁷⁰ Ob upoštevanju sodelovanja v sklopu usposabljanja ali sprejema zaposlitve mora biti namreč pravica do socialne pomoči pogojena izključno z merilom potrebe, razpoložljivost ustreznih sredstev pa mora biti edino merilo, na podlagi katerega se pomoč lahko zavrne, začasno ustavi ali zmanjša.⁷¹

Ustavno sodišče je že v odločbi U-I-339/98 z dne 21. 1. 1999 odločilo, da iz načela socialne države (2. člen Ustave), pravice do osebnega dostojanstva in varnosti (34. člen Ustave) ter ustavnih načel o varstvu družine (53. člen Ustave) in otrok (56. člen Ustave) izhaja, da mora ob izvršbi na plačo in druge osebne prejemke dolžniku ostati znesek, ki njemu ter osebam, ki jih je po zakonu dolžan preživljati, zagotavlja eksistenčni minimum.⁷² Podobno stališče je zavzelo tudi v zadevi št. U-I-166/03-12 z dne 11. 11. 2004, v kateri je poudarilo, da izvršba za uveljavitev denarne terjatve ni dovoljena na stvareh ali pravicah, ki so nujne za zadovoljitev osnovnih življenjskih potreb dolžnika in oseb, ki jih je po zakonu dolžan preživljati, ali za opravljanje samostojne dejavnosti, ki je dolžniku glavni vir preživljanja.⁷³ V navedeni zadevi je ugotovilo neskladje takrat veljavnega 49.a člena

⁶⁷ Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča U-I-46/15 z dne 25. 4. 2018, Uradni list RS, št. 35/2018 in OdlUS XXIII, 7, 39. točka obrazložitve.

⁶⁸ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-41/23 z dne 10. 4. 2025, Uradni list RS, št. 28/2025, 25. točka obrazložitve, in odločba Ustavnega sodišča št. U-I-116/03 z dne 9. 2. 2006, Uradni list RS, št. 21/2006 in OdlUS XV, 14, 7. točka obrazložitve.

⁶⁹ Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-339/98 z dne 21. 1. 1999, Uradni list RS, št. 11/99, OdlUS VIII, 13, 10. točka obrazložitve.

⁷⁰ Evropski odbor za socialne pravice, Sklepi XVIII-1 – Španija – člen 13(1) z dne 30. 10. 2006, dostopno na: <https://hudoc.esc.coe.int/eng/?i=XVIII-1/def/ESP/13/1/EN>.

⁷¹ Prav tam.

⁷² Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-339/98 z dne 21. 1. 1999, Uradni list RS, št. 11/99 in OdlUS VIII, 13, 10. točka obrazložitve.

⁷³ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-166/03 z dne 11. 11. 2004, Uradni list RS, št. 128/2004 in OdlUS XIII, 69, 8. točka obrazložitve.

ZDavP, ki je določal, da se s prisilno poravnavo lahko seže na sredstva na računih pri bankah in hranilnicah do 90 % plačil, s 34. členom in prvim odstavkom 50. člena Ustave. Presodilo je, da ureditev namreč ni zajemala določbe, po kateri je treba pri odločanju o tem, na kolikšen delež sredstev se bo z izvršbo seglo, upoštevati zahtevo po ohranitvi minimalne socialne varnosti dolžnika (eksistenčni minimum) niti ni opredeljevala kriterijev, omejitev ali višine zneska, ki mora biti zaradi tega izvzet iz izvršbe.⁷⁴

Zakonodajalec teh ustavnopravno zahtevanih omejitev v okviru sporne ureditve 8. člena ZNUZJV ni upošteval, saj je omogočil poseg na denarno socialno pomoč, ki po svoji naravi in namenu predstavlja temeljni socialni transfer za zagotavljanje sredstev za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje upravičenca (prvi odstavek 4. člena ZSVarPre). Po ZSVarPre se namreč šteje, da je preživetje upravičenca omogočeno, če so mu zagotovljeni dohodki, s katerimi razpolaga po zmanjšanju za normirane stroške oziroma dejanske stroške, priznane po zakonu, ki ureja dohodnino, ter po plačilu davkov in obveznih prispevkov za socialno varnost, v višini minimalnega dohodka.⁷⁵

Skladno z 8. členom ZSVarPre in točko II Sklepa o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji,⁷⁶ znaša osnovni znesek minimalnega dohodka 494,09 EUR. Naveden znesek torej po oceni države trenutno predstavlja eksistenčni minimum za samsko osebo. V primeru družine pa znaša – upoštevajoč merila za določitev višine minimalnega dohodka za vlagatelja in posameznega družinskega člana vlagatelja iz 26. člena ZSVarPre – višina minimalnega dohodka za vlagatelja (prva odrasla oseba) 1-kratnik osnovnega zneska minimalnega dohodka, torej 494,09 EUR, za vsako naslednjo odraslo osebo 0,57-kratnik, torej 281.63 EUR, za vsakega otroka osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, pa 0,59-kratnik višine minimalnega dohodka, torej 291.51 EUR.

Pri prizadetih posameznikih je bilo že v postopku odločanja o njihovi upravičenosti do denarne socialne pomoči ugotovljeno, da si preživetja ne morejo zagotoviti sami⁷⁷ ter da izpolnjujejo tudi vse druge zakonsko določene pogoje za priznanje te pravice v obsegu, kot ga je opredelil pristojen center za socialno delo. Poseg na denarno socialno pomoč prizadetih posameznikov v okviru davčne izvršbe tako predstavlja poseg v sredstva, za katera je država predhodno sama presodila, da predstavljajo minimum, potreben za njihovo preživetje.

⁷⁴ Odločba Ustavnega sodišča t. U-I-166/03 z dne 11. 11. 2004, Uradni list RS, št. 128/2004 in OdlUS XIII, 69, 9. točka obrazložitve.

⁷⁵ Drugi odstavek 4. člena ZSVarPre.

⁷⁶ Sklep o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, Uradni list RS, št. 9/2025.

⁷⁷ Drugi odstavek 6. člena ZSVarPre.

Zakonodajalec je sicer v drugem odstavku 8. člena ZNUZJV določil, da mora davčni organ, ki je izdal sklep o izvršbi na prejemke iz naslova denarne socialne pomoči, o sprejetem sklepu obvestiti krajevno pristojen center za socialno delo, ki presodi, ali je potrebno ravnati v skladu s 14. členom tega zakona oziroma v skladu s prvim in drugim odstavkom 99. člena ZSDP-1. Navedeni določbi omogočata, da lahko center za socialno delo v določenih primerih denarno socialno pomoč deloma ali v celoti izplača v naravi, če so za to izpolnjeni pogoji.

Navedeno pa ne upravičuje posega na denarno socialno pomoč kot temeljnega elementa pravice do socialne varnosti in človekovega dostojanstva. Najprej velja poudariti, da sporna ureditev ne vzpostavlja avtomatičnega in vnaprej zagotovljenega mehanizma varstva eksistenčnega minimuma ter posamezniku in njegovim družinskim članom ne zagotavlja, da jim bo po posegu na denarno socialno pomoč dejansko zagotovljena pomoč v naravi, zlasti pa ne tega, da bo ta pomoč zagotovljena pravočasno. To velja še posebej upoštevajoč dejstvo, da je skladno z navedeno določbo center za socialno delo seznanjen šele po tem, ko davčni organ že izda sklep o izvršbi na prejemke iz naslova denarne socialne pomoči. Gre torej za mehanizem, ki ne deluje preventivno, temveč naknadno, ko je bil poseg na denarna sredstva že odrejen in je bil lahko tudi že izvršen.

Pri tem je treba posebej upoštevati tudi izjemno kratek čas, v katerem mora banka oziroma hranilnica po ZDavP-2 izvršiti sklep o izvršbi na denarna sredstva, med katera zaradi sporne ureditve sodi tudi denarna socialna pomoč. Upoštevajoč določbo petega odstavka 166. člena ZDavP-2 mora namreč banka sklep o izvršbi v elektronski obliki izvršiti najpozneje do 17. ure na dan, ko ji je bil vročen v skladu četrtem odstavku istega člena. Od vročitve sklepa o izvršbi do njegove izvršitve lahko tako preteče samo nekaj ur, kar pomeni, da se center za socialno delo, tudi če bi bil skladno s spornim drugim odstavkom naknadno obveščen o izdanem sklepu o izvršbi na denarno socialno pomoč, ne bi mogel pravočasno odzvati in postopati na način, da bi se upravičencu namesto izplačila v denarju, denarna socialna pomoč izplačala v naravi. Enako velja tudi za upravičenca do denarne socialne pomoči, saj se lahko sklep o izvršbi na denarna sredstva, ko je bil banki vročen prek informacijskega sistema za vročanje, po ZDavP-2 izvrši še preden je sklep upravičencu sploh vročen, kar velja še posebej, če se mu sklep vroča po pošti v fizični obliki.

V praksi to pomeni, da prizadetim posameznikom ob izvršbi na prejemke iz naslova denarne socialne pomoči ni zagotovljena sočasna in neposredna socialno varstvena zaščita, četudi je država že predhodno odločila, da nimajo sredstev, s katerimi bi lahko poskrbeli za svoje preživetje.

Ob tem velja poudariti, da tudi morebitna pravočasna in zagotovljena pomoč v naravi ne bi mogla odpraviti ustavnopravne spornosti ureditve. Že sam poseg na denarno socialno pomoč kot temeljni socialni transfer, ki je namenjen zagotavljanju eksistenčnega minimuma, je namreč neskladen s pravico do osebnega dostojanstva iz 34. člena ter s

pravico do socialnega varstva iz 50. člena Ustave. Nadomestno izplačilo v naravi ne more sanirati protiustavnega posega na denarna sredstva, ki posamezniku omogočajo avtonomno in samostojno zadovoljevanje njegovih osnovnih potreb. Temelj pravice do osebnega dostojanstva je namreč priznanje vrednosti posamezniku, ki mu gre kot človeku, kar zajema tudi njegovo sposobnost (in možnost) samostojnega odločanja.⁷⁸ Ob nesporni pomembnosti eksistenčne varnosti, pa je temeljni element dostojanstva posameznika tudi možnost osebnega razvoja.⁷⁹ Razpolaganje z lastnimi denarnimi sredstvi predstavlja bistven pogoj za uresničevanje avtonomije posameznika, če je posamezniku odvzeta možnost, da sam razpolaga z denarnimi prejemki, do katerih je upravičen za preživetje, pa je s tem prizadeto tudi njegovo dostojanstvo.

V odzivu na januarski rubež socialnih denarnih pomoči sta na navedeno opozorila tudi Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani in Društvo socialnih delavk in delavcev Slovenije. Poudarili so, da je temelj socialne države prav zagotavljanje pravice do socialne zaščite in varnosti ter drugih človekovih pravic na način, ki posameznikom omogoča, da avtonomno, skladno z lastno presojo razpolagajo s sredstvi, ki jih prejema v obliki denarnih socialnih prejemkov. V odzivu so med drugim opozorili tudi na to, da lahko takšni takšni pristopi na daljši rok revščino celo poglobijo, saj se izplačilo v naravi praviloma omeji le na del nujnih stroškov, več drugih osnovnih potreb pa lahko ostane nezadovoljenih.⁸⁰

Tudi Ustavno sodišče je v odločbi št. U-I-66/93 z dne 2. 12. 1993 ugotovilo, da je protiustavna izpodbijana zakonska določba, ki v primeru poplačila odškodnine, ki jo je obsojenec povzročil s kaznivim dejanjem, dovoljuje izvršbo na celoten zapornikov zaslužek, ki ga je prejel iz naslova plačila za delo obsojencev (oziroma na ves zaslužek, ki mu preostane v prosto razpolaganje po odtegnitvi enopetinskega obveznega prihranka v smislu takrat veljavnega 54. člena ZIKS). Popolno odsotnost vsake možnosti za zadovoljevanje vseh "dodatnih" človekovih potreb, kot so zadovoljevanje kulturnih in drugih povsem osebnih potreb (za nakup časopisov, priboljškov ipd.), do katere bi lahko prišlo, če bi bil obsojencu razen obveznega prihranka, ki ga sproti ne more rabiti, z izvršbo odvzet prav ves denar, bi bilo namreč po presoji Ustavnega sodišča že treba šteti za kršitev pravice do osebnega dostojanstva in v tem smislu torej tudi za kršitev pravice do socialne varnosti.⁸¹

Iz navedenega je jasno razvidno, da sporen ukrep predstavlja zelo intenziven in očitno nesorazmeren poseg v pravice prizadetih posameznikov do osebnega dostojanstva in

⁷⁸ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-54/99 z dne 13. 6. 2002, Uradni list RS, št. 61/2002 in OdlUS XI, 137, 11. točka obrazložitve.

⁷⁹ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-183/97 z dne 10. 7. 1997, OdlUS VI, 183, 24. točka obrazložitve.

⁸⁰ Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo: Rubež socialnih denarnih pomoči – odziv Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani in Društva socialnih delavk in delavcev Slovenije, dostopno na: https://www.fsd.uni-lj.si/aktualno/2026012620063430/rubez_socialnih_denarnih_pomoci_odziv_fakultete_za_socialno_delo_univerze_v_ljubljani_in_drustva_socialnih_delavk_in_delavcev_slovenije/.

⁸¹ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-66/93 z dne 2. 12. 1993, Uradni list RS, št. 1/94 in OdlUS II, 113.

socialnega varstva. Tak sklep dodatno potrjuje dejstvo, da zakonodajalec ni uredil prehodnega obdobja, da je zakon sprejel izjemno hitro ter *ad hoc* in arbitrarno poslabšal pravni položaj prizadetih posameznikov ter kršil načelo zaupanja v pravo. Domnevni cilj zagotavljanja javne varnosti tako intenzivnega ukrepa v pravico do socialne varnosti in osebnega dostojanstva ne more upravičiti.

Kot že navedeno, naj bi bila relevantna določba ZNUZJV sprejeta z namenom preprečevanja oziroma odvrčanja od izvrševanja nadaljnjih prekrškov, s čimer naj bi sledila cilju zagotavljanja javne varnosti.⁸² Zakonodajalec pa ni vsebinsko utemeljil, kako naj bi poseg na denarno socialno pomoč prispeval k preprečevanju kriminala ali izboljšanju javne varnosti. V predlogu zakona tudi niso bili predstavljeni empirični podatki, analize in raziskave, iz katerih bi izhajalo, da je mogoče z obravnavanim ukrepom doseči zasledovani cilj. Nasprotno, obstoječe raziskave⁸³ – kažejo, da bi lahko imel takšen ukrep celo negativen učinek na stopnjo javne varnosti in pojavnost kriminalitete.

Učinek takšnega ukrepa na javno varnost je tako glede na intenzivnost posega v relevantne pravice, v najboljšem primeru, zanemarljiv. To velja še toliko bolj, ker ureditev ne razlikuje med naravo prekrškov in s tem povezano stopnjo ogrožanja javne varnosti. Izjema od izvzeta denarnih socialnih prejemkov iz davčne izvršbe je namreč vezana le na neplačane denarne nedavčne obveznosti, ki jih v skladu z zakonom, ki ureja prekrške, izterjuje davčni organ, za katere so bili v obdobju dveh let pred izdajo sklepa o izvršbi podani najmanj trije predlogi za izvršbo. Že ZPS je pri tem v svojem mnenju k predlogu ZNUZJV opozorila, da bi lahko predlagani ukrep v primeru morebitnih ločenih odločitev in predlogov za izvršbo navedenih terjatev veljal že za en prekršek ter da vezanost pogoja na vložitev predloga za izvršbo ne odraža v celoti ponavljanja prekrškov v določenem obdobju, saj je izpolnitev tega pogoja odvisna od trajanja postopka o prekršku in delovanja prekrškovnega organa, ki ni v domeni storilca.⁸⁴

Sporen ukrep je še posebej nesorazmeren z vidika posega v osebno dostojanstvo ter socialno varnost prizadetih mladoletnih posameznikov. Zaradi preteklega ravnanja starša oziroma potencialnega bodočega ravnanja, s katerim naj bi ta ogrožal javno varnost, se s posegom na denarno socialno pomoč namreč nesorazmerno prizadene otroka. V nobenem primeru ne more biti sprejemljivo in sorazmerno, da se omejuje temeljne pravice otrok z namenom, da bi starši potencialno spremenil svoje vedenje oziroma da bi se jih kaznovalo za preteklo ravnanje, še posebej ob odsotnosti ustreznih podatkov o tem, kako

⁸² Glej 2510-IX Besedilo predloga zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti z dne 7. 11. 2025, str. 40, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/7ca0f6638194ec2774b874c6f11dd44a3431e2153f9262f847ebe6106782a00e>.

⁸³ Glej raziskave, navedene v podpoglavju *a. Primernost*.

⁸⁴ Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora: Mnenje o Predlogu zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti (ZNUZJV), nujni postopek, EPA 2510-IX, z dne 13. 11. 2025, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/7e275b31621934ae4b47c0b7f2abbfb790e917b5e6b665db2a5bb3b663367dcd>.

bi takšen ukrep dejansko prispeval k cilju in brez individualne ocene tveganja, ki ga posameznik predstavlja za javno varnost.

Ustavno sodišče je v odločbi št. U-I-339/98 z dne 21. 1. 1999 poudarilo, da iz načela socialne države ter iz pravice do osebnega dostojanstva in varnosti ne izhaja zgolj zahteva po varstvu eksistenčnega minimuma dolžnika, temveč tudi zahteva po zagotovitvi eksistenčnega minimuma oseb, ki jih je dolžnik po zakonu dolžan preživljati. Pri tem je posebej opozorilo, da obveznost upoštevanja položaja teh oseb izhaja tudi iz ustavnega varstva družine (53. člen Ustave) ter predvsem iz ustavne določbe, da otroci uživajo posebno družbeno skrb in varstvo (56. člen Ustave). Zaradi navedenih ustavnih zahtev mora zakon zagotoviti, da dolžniku pri izvršbi ne bo ostal le znesek, ki je potreben za njegovo preživljanje, pač pa tudi za preživljanje oseb, ki jih je po zakonu dolžan preživljati.⁸⁵ Glede na to, da je pri izvršbi na plačo treba upoštevati položaj otrok in drugih vzdrževanih oseb, mora to še toliko bolj veljati pri posegih na denarno socialno pomoč, ki predstavlja temeljno pravico, s katero država zagotavlja upravičencem sredstva za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb v višini, ki omogoča preživetje.

Sporna določba 8. člena ZNUZJV omogoča poseg v sredstva, namenjena zagotavljanju tako otrokovega eksistenčnega minimuma, kot tudi v sredstva, namenjena eksistenčnemu minimumu njegovih staršev. Pri tem velja posebej poudariti, da denarna socialna pomoč v primeru družin ni namenjena posameznim družinskim članom ločeno, temveč družini kot celoti. To izhaja že iz 39. člena ZSVarPre, na čigar podlagi se denarna socialna pomoč dodeli kot ena denarna socialna pomoč za vso družino, prav tako pa tudi iz načina njenega izračuna po 26. členu ZSVarPre, ki temelji na gradaciji glede na število odraslih oseb in položaj družinskih članov. Upoštevajoč merila za določitev višine minimalnega dohodka za vlagatelja in posameznega družinskega člana vlagatelja iz 26. člena ZSVarPre, znaša tako na primer višina minimalnega dohodka za vlagatelja (prva odrasla oseba) 1-kratnik osnovnega zneska minimalnega dohodka, torej 494,09 EUR, za vsako naslednjo odraslo osebo 0,57-kratnik, torej 281,63 EUR, za vsakega otroka osebe, ki uveljavlja pravico do denarne socialne pomoči, dokler ga je ta dolžna preživljati v skladu s predpisi, ki urejajo dolžnost preživljanja, pa 0,59-kratnik višine minimalnega dohodka, torej 291,51 EUR.

Skladno z navedenim takšne protiustavnosti sporne določbe tudi ne more popraviti nobena praksa organov in bank, po kateri bi se zarubilo le del prejemka iz naslova denarne socialne pomoči, ki ustreza višini minimalnega dohodka, ki je pripisan dolžniku

⁸⁵ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-339/98 z dne 21. 1. 1999, Uradni list RS, št. 11/99 in OdlUS VIII, 13, 12. točka obrazložitve.

kot enemu izmed upravičencev denarne socialne pomoči v svoji družini.⁸⁶ Tudi v tem primeru bi se namreč nesorazmerno posegalo v pravice ostalih družinskih članov, predvsem prizadetih mladoletnih kot otrok, saj bi bil skupni prihodek družine nižji od predpisanega minimalnega dohodka, ki je nujen za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb oziroma za preživetje.

56. člen Ustave državi nalaga dolžnost zagotavljanja posebnega varstva otrok, skladno s čimer mora država pri urejanju vprašanj, ki lahko ogrozijo oziroma prizadenejo pravice otrok, postopati še posebno skrbno in iskati rešitve, ki naj to posebno varstvo v največji možni meri zagotovijo.⁸⁷ Tudi KOP v 3. členu zahteva, da morajo biti pri vseh dejavnostih v zvezi z otroki otrokove koristi glavno vodilo. Zakonodajalec ni predvidel nobene varovalke oziroma mehanizma, s katerim bi zagotovil posebno varstvo pravic otrok, njihovega posebnega položaja pri urejanju ni upošteval, pri čemer je nesorazmerno posegel v pravice prizadetih mladoletnih posameznikov in tako kršil obveznosti, ki mu jih glede posebnega varstva otrok nalagata 56. člen Ustave in KOP.

Iz navedenega je razvidno, da sporni ukrep nesorazmerno posega v pravice prizadetih posameznikov, ki so zaradi svojega socialno-ekonomskega položaja že v tako posebej ranljivem položaju, denarna socialna pomoč pa predstavlja temeljni prejemek, ki jim omogoča človeka vredno življenje. Predviden ukrep možnosti izvršbe na denarno socialno pomoč tako predstavlja izrazit poseg v samo jedro pravice do socialnega varstva, pravice do osebnega dostojanstva ter pravic otrok. Na drugi strani pa ni verjetno, da bi ukrep bistveno prispeval k domnevno zasledovanemu cilju zagotavljanja javne varnosti, saj ni mogoče utemeljeno sklepati, da bo ravno ta ukrep prinesel primerljivo pomembne in dejansko dosegljive učinke na področju zagotavljanja javne varnosti. Kakršnegakoli prispevka, ki naj bi ga takšen ukrep imel, zakonodajalec tudi ni izkazal. Teža posega v relevantne človekove pravice in temeljne svoboščine prizadetih posameznikov je torej očitno nesorazmerna s ciljem, predvsem pa tudi s koristjo, ki jo lahko tak ukrep prinese za javno varnost kot cilj, ki naj bi ga zakonodajalec s takšno ureditvijo zasledoval.

iii) Kršitev prepovedi diskriminacije

Sporna zakonska ureditev bi lahko predstavlja tudi kršitev prepovedi diskriminacije iz prvega odstavka 14. člena Ustave, 14. člena Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: EKČP)⁸⁸ in člena 21 Listine EU. Sporen 8.

⁸⁶ Za predlagane spremembe prakse organov ter rubeža denarnih socialnih pomoči glej npr. La. Da., MMC RTV SLO: Izvršbe prejemnikov socialne pomoči se bodo lahko plačevale po obrokih, 27. 1. 2026, dostopno na: <https://www.rtvsllo.si/slovenija/izvrsbe-prejemnikov-socialne-pomoci-se-bodo-lahko-placevale-po-obrokih/71439>. Glej tudi: Glej tudi A. K., Ti. Š., 24ur.com, Rubež na del socialne pomoči ne bo mogoč, 6. 2. 2026, dostopno na: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/rubez-na-del-socialne-pomoci-ne-bo-mogoc.html>.

⁸⁷ Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-116/03 z dne 9. 2. 2006, Uradni list RS, št. 21/2006 in OdlUS XV, 14, 11. točka obrazložitve.

⁸⁸ Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 7/94.

člen ZNUZJV bi prav tako lahko predstavljal kršitev člena 14(a) Direktive Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost (v nadaljevanju: Direktiva),⁸⁹ skladno s katero morajo države članice EU sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev, da prenehajo veljati vsi zakoni in drugi predpisi, ki so v nasprotju z načelom enakega obravnavanja.

Sporna zakonska ureditev bi lahko namreč predstavljala posredno diskriminacijo na podlagi narodnosti oziroma etnične pripadnosti, saj gre za na videz nevtralno določbo, ki pa v praksi postavlja pripadnike romske skupnosti v posebno neugoden položaj v primerjavi z ostalimi prebivalci Republike Slovenije oziroma jih postavlja v manj ugoden položaj z vidika uresničevanja njihove pravice do osebnega dostojanstva (34. člen Ustave) in pravice do socialne varnosti (50. člen Ustave), mladoletne pripadnike romske skupnosti pa postavlja v manj ugoden položaj tudi z vidika uresničevanja njihovih otrokovih pravic (56. člen Ustave).

Ustava v prvem odstavku 14. člena prepoveduje diskriminacijo pri zagotavljanju, uresničevanju oziroma varovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin ne glede na posameznikove osebne okoliščine. Za ugotovitev kršitve ustavne prepovedi diskriminacijskega obravnavanja pri tem zadošča ugotovitev o obstoju nedopustne diskriminacije pri uživanju katere od človekovih pravic.⁹⁰ Ustavno sodišče je pri tem že pojasnilo, da prepoved diskriminacije iz prvega odstavka 14. člena Ustave poleg prepovedi neposredne diskriminacije zajema tudi prepoved posredne diskriminacije, ki je podana, če so posameznikom ali družbenim skupinam formalno sicer zagotovljene enake pravice oziroma enak obseg pravic, vendar so pri tem posamezniki dejansko v manj ugodnem položaju z vidika uresničevanja pravic oziroma prikrajšani z vidika izpolnjevanja obveznosti.⁹¹ Tudi Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljevanju: ESČP) je že zavzelo stališče, da iz zahteve po prepovedi diskriminacije izhaja tudi zahteva po preprečevanju posredne diskriminacije.⁹²

Podrobnejšo definicijo posredne diskriminacije zajema člen 2(2)(b) Direktive in drugi odstavek 6. člena Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg; v nadaljevanju: ZVarD),⁹³ ki prenaša navedeno določbo Direktive v slovenski pravni red. Skladno s členom 2(2)(b) Direktive se za posredno diskriminacijo šteje če bi na videz nevtralna določba, merilo ali praksa postavila osebe neke rase ali narodnosti v posebno neugoden položaj v primerjavi z drugimi osebami, razen če to določbo, merilo ali prakso objektivno upravičuje zakonit cilj in če so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna. Smiselno enako definicijo pozna tudi drugi odstavek 6. člena ZVarD,

⁸⁹ Direktiva Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost, Uradni list L 180, 19. 7. 2000, str. 22–26.

⁹⁰ Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-146/07 z dne 13. 11. 2008, Uradni list RS, št. 111/2008 in OdIUS XVII, 59, 14. točka obrazložitve.

⁹¹ Prav tam, 16. točka obrazložitve.

⁹² Sodba ESČP v zadevi *D. H. proti Češki*, št. 57325/00, z dne 13. 11. 2007.

⁹³ Zakon o varstvu pred diskriminacijo, Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg.

ki določa, da gre za posredno diskriminacijo, kadar je oseba ali skupina oseb z določeno osebno okoliščino bila, je ali bi lahko bila zaradi navidezno nevtralne določbe, merila ali prakse v manj ugodnem položaju kot druge osebe, razen če ta določba, merilo ali praksa objektivno temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in nujno potrebna.

Direktiva se pri tem skladno s členom 3(1)(e) in 3(1)(f) uporablja tudi za vse osebe v javnem in zasebnem sektorju, vključno z javnimi organi, v zvezi s socialno zaščito, vključno s socialno varnostjo in zdravstvenim varstvom, oziroma v zvezi s socialnimi ugodnostmi, kamor se nedvomno šteje tudi prejemke iz naslova denarne socialne pomoči.

Test za presojo dopustnosti izjem po ZVarD izhaja iz ustavnega testa za presojo dopustnosti posega v človekove pravice ter zahtev prava EU. Poseg v človekove pravice, kakršna je zapoved enakega obravnavanja po 14. členu Ustave, je ustavno dopusten samo, če temelji na stvarno upravičenem cilju (tretji odstavek 15. člena Ustave) in je v skladu s splošnim načelom sorazmernosti kot enim izmed načel pravne države (2. člen Ustave). Oceno skladnosti določene pravne ureditve s splošnim načelom sorazmernosti se torej opravi na podlagi strogega testa sorazmernosti, ki obsega presojo primernosti, nujnosti in sorazmernosti posega v ožjem smislu.

Obstajajo utemeljeni razlogi, ki kažejo na to, da 8. člen ZNUZJV, na podlagi katerega se lahko posega tudi na prejemke iz naslova denarne socialne pomoči, pripadnike romske skupnosti prizadane huje kot druge prebivalce Republike Slovenije ter jih s tem postavlja v posebej neugoden položaj in še povečuje njihovo socialno neenakost v primerjavi z ostalimi.

Pripadniki romske skupnosti so namreč že sicer zaradi več različnih dejavnikov bistveno bolj odvisni od prejemkov denarne socialne pomoči kot ostali prebivalci Slovenije, vsak poseg na denarno socialno pomoč pa posledično bistveno bolj prizadane pripadnike romske skupnosti. Eden izmed pomembnih neposrednih dejavnikov je pri tem visoka stopnja brezposelnosti med pripadniki romske skupnosti. Že Evropska komisija proti rasizmu in nestrpnosti (v nadaljevanju: ECRI) v svojem poročilu iz leta 2025 z zaskrbljenostjo ugotavlja visoko stopnjo brezposelnosti med romskim prebivalstvom, zlasti zaradi omejenih možnosti izobraževanja. Na jugovzhodu države imata namreč formalno zaposlitev le 2 % Romov, na območju Maribora stopnja brezposelnosti med Romi presega 90 %, v nekaterih drugih območjih pa se stopnje brezposelnosti približujejo 100 %.⁹⁴ Iz poročila ECRI je nadalje razvidno, da je leta 2023 Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, ki ima pristojnost voditi evidenco samoprijavljenih Romov, zabeležil 2.180 Romov, od tega jih je bilo zaposlenih le 277 (164 moških in 113 žensk), kar pomeni da dosega uradna stopnja brezposelnosti romskega prebivalstva v Sloveniji kar 87,3 %.⁹⁵ Za

⁹⁴ Svet Evrope, ECRI: ECRI Report on Slovenia (sixth monitoring cycle) (2025), str. 22, dostopno na: <https://rm.coe.int/sixth-report-on-slovenia/4880291ae8>.

⁹⁵ Prav tam.

primerjavo znaša stopnja brezposelnosti med vsemi aktivnimi prebivalci Slovenije 4,2 %, ⁹⁶ kar pomeni, da je stopnja brezposelnosti med romskim prebivalstvom več kot 20-krat višja od stopnje brezposelnosti med vsemi prebivalci Slovenije.

Pripadniki romske skupnosti so posledično bistveno bolj odvisni od prejemkov iz naslova denarne socialne pomoči kot ostali prebivalci Slovenije. To je razvidno tudi iz analize Evropske komisije iz leta 2022, ki povzema navedbe Urada vlade za narodnosti in navaja, da je največji del romske skupnosti v Sloveniji odvisen od denarne socialne pomoči in otroških dodatkov.⁹⁷ Čeprav se evidenc o etnični ali narodni pripadnosti in (samo)opredelitvi v Sloveniji ne vodi, Evropska komisija pri tem pojasnjuje, da je na podlagi ocen organizacij, ki na terenu neprekinjeno delajo s pripadniki romske skupnosti, mogoče oceniti, da je preživetje in materialni položaj večine pripadnikov romske skupnosti, ki živijo v Republiki Sloveniji, v veliki meri odvisen od socialnih transferjev, zlasti od denarne socialne pomoči in otroških dodatkov.⁹⁸

Pri tem velja posebej izpostaviti, da je ESČP v svoji sodni praksi že večkrat poudarilo, da je treba zaradi njihovega ranljivega položaja Romom nameniti posebno skrb tako v ustreznem normativnem okviru kot tudi pri odločanju v posameznih primerih.⁹⁹ Tudi Evropski odbor za socialne pravice Sveta Evrope je pri tem že zavzel stališče, da bi znižanje denarne socialne pomoči imelo nesorazmeren in neupravičen učinek na Rome, ki so med prejemniki denarne socialne pomoči izrazito nadpovprečno zastopani (v konkretnem primeru Bolgarije naj bi bila denarna socialna pomoč običajen vir dohodkov za 44,4 % vseh Romov, po nekaterih ocenah pa naj bi se na denarno socialno pomoč zanašalo med 62 % in 98 % vseh Romov), kar velja še posebej v primeru, kadar nobena druga oblika zagotavljanja socialne varnosti, ki je na voljo v državi, ne more nadomestiti ali omiliti učinkov znižanja denarne socialne pomoči na prizadete posameznike in skupine.¹⁰⁰

Zakonodajalec je tako vedel oziroma bi na podlagi navedenih dejstev moral vedeti, da bodo pripadniki romske skupnosti zaradi sporne zakonske določbe, ki pod določenimi pogoji omogoča poseg na prejemke iz naslova denarne socialne pomoči, bistveno bolj prizadeti od ostalega prebivalstva Slovenije.

Pri tem na dejstvo, da so zaradi sporne ureditve posebej prizadeti pripadniki romske skupnosti, nakazuje tudi prostorska razporeditev izdaje sklepov o davčni izvršbi z možnostjo rubeža denarne socialne pomoči, saj je bil največji delež vseh sklepov izdan na

⁹⁶ Statistični urad Republike Slovenije: Več delovno aktivnih kot četrletje prej, a tudi višja stopnja brezposelnosti, 24. 11. 2025, dostopno na: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/13987>.

⁹⁷ Evropska komisija: Civil society monitoring report on the quality of the national strategic framework for Roma equality, inclusion, and participation in Slovenia (2022), str. 28, dostopno na: <https://romacivilmonitoring.eu/wp-content/uploads/2023/05/RCM-2022-C4-Slovenia-FINAL.pdf>.

⁹⁸ Prav tam.

⁹⁹ Sodba ESČP v zadevi *D. H. proti Češki*, št. 57325/00, z dne 13. 11. 2007, 181. točka obrazložitve.

¹⁰⁰ Odločitev Evropskega odbora za socialne pravice v zadevi *European Roma Rights Centre (ERRC) proti Bolgariji*, kolektivna pritožba št. 48/2008, z dne 18. 2. 2009, 22. točka obrazložitve in 45. točka obrazložitve.

območju jugovzhodne Slovenije (tj. Dolenjske, Bele krajine in Posavja), kjer živi strnjeno največ pripadnikov romske skupnosti v Sloveniji.¹⁰¹ Iz uradnih podatkov FURS z dne 22. 1. 2026 o porazdelitvi dolžnikov, ki jim je bil izdan sklep o izvršbi po finančnih uradih, je razvidno, da je bil največji delež vseh izdanih sklepov na podlagi sporne zakonske ureditve v Sloveniji na območju Finančnega urada Novo mesto, in sicer kar 23,16 %.¹⁰² Finančni urad Novo mesto pri tem skladno s 3. členom Uredbe o določitvi finančnih uradov Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljevanju: Uredba)¹⁰³ pokriva območja upravnih enot Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje, ki imajo po statističnih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljevanju: SURS) skupaj 138.733 prebivalcev oziroma samo 6,45 % vseh prebivalcev Slovenije.¹⁰⁴ Za primerjavo je bilo na območju Finančnega urada Ljubljana izdanih manj sklepov o izvršbi, in sicer 21,46 %, čeprav pokriva območja upravnih enot, ki imajo 4-krat več prebivalcev od območja Finančnega urada Novo mesto (skupno 581.778 prebivalcev oziroma 27,03 % vseh prebivalcev Slovenije).¹⁰⁵

Iz priložene tabele, ki zajema podatke za vse finančne urade,¹⁰⁶ in spodnjega grafa je razvidno, da na območju Finančnega urada Kočevje znaša delež dolžnikov, ki jim je bil izdan sklep o davčni izvršbi na denarno socialno pomoč, 0,1999 % tam živečega prebivalstva, na območju Finančnega urada Novo mesto pa 0,1766 % tam živečega prebivalstva. To sta daleč najvišja deleža med vsemi finančnimi uradi v Sloveniji, saj sta bistveno nad slovenskim povprečjem (0,0492 %), kar kaže na to, da je bilo bistveno več sklepov o davčni izvršbi na denarno socialno pomoč izdanih na teh dveh območjih.¹⁰⁷ Pri tem pa velja posebej izpostaviti, da je v statistični regiji Jugovzhodna Slovenija, ki v grobem pokriva območje Finančnega urada Kočevje in Finančnega urada Novo mesto, po podatkih iz leta 2020 samo 6,78 % vseh prejemnikov denarne socialne pomoči v Sloveniji,¹⁰⁸ kar pomeni, da se večjega deleža sklepov o izvršbi na denarno socialno pomoč ne da pripisati večjemu številu prejemnikov te pomoči napram ostalim delom Slovenije. Na obširnost prizadetosti pripadnikov romske skupnosti z vidika relevantnega

¹⁰¹ Glej npr. Damir Josipović: Romi in Prekmurje: spremembe v etno-demografski strukturi po letu 1991, 2002, str. 232–233, dostopno na: http://www.drustvo-geografov-pomurja.si/projekti/zborovanje/zbornik/rDamir%20Josipovic_T.pdf.

¹⁰² Finančni urad Republike Slovenije: Finančna uprava začela z izvršbo na podlagi Šutarjevega zakona, 22. 1. 2026, dostopno na: <https://www.gov.si/novice/2026-01-22-financna-uprava-zacela-z-izvrsbo-na-podlagi-sutarjevega-zakona/>.

¹⁰³ Uredba o določitvi finančnih uradov Finančne uprave Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 14/25.

¹⁰⁴ Statistični urad Republike Slovenije, SiStat: Prebivalstvo po velikih in petletnih starostnih skupinah in spolu, upravne enote, Slovenija, polletno, dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/-/05C3002S.px/table/tableViewLayout2/>.

¹⁰⁵ Glej prilogo Tabela: Porazdelitev dolžnikov, ki jim je bil izdan sklep na DSP, in delež teh dolžnikov glede na št. prebivalcev posameznih finančnih uradov.

¹⁰⁶ Prav tam.

¹⁰⁷ Glej spodnji graf.

¹⁰⁸ Glej Sara Planinšek: Analiza zagotavljanja denarne socialne pomoči in prejemnikov te pomoči v Sloveniji, diplomsko delo, 2020: Tabela 6: Število prejemnikov prvega polletja 2020, str. 39, dostopno na: <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=140470&lang=slv>.

ukrepa kaže tudi dejstvo, da so zaradi rubežev denarne socialne pomoči pripadniki romske skupnosti načrtovali izvedbo posebnega protesta.¹⁰⁹

Poleg navedenega že okoliščine sprejema ZNUZJV ter javne izjave vidnih predstavnikov politike kažejo, da so bili ukrepi iz tega zakona, vključno z možnostjo davčne izvršbe na denarno socialno pomoč, primarno dejansko usmerjeni zoper pripadnike romske skupnosti. Splošno znano je, da je bil ZNUZJV sprejet zaradi – in neposredno po – tragični smrti Aleša Šutarja v Novem mestu konec oktobra 2025, ki naj bi bila posledica nasilnega udarca posameznika, ki je pripadnik romske skupnosti. Po obisku Dolenjske je predsednik vlade po sestanku z župani jugovzhodne Slovenije napovedal *"radikalne ukrepe"* ter poudaril, da smrtna žrtev ne sme ostati zaman v *"borbi s kriminalom, v tem primeru v romskih naseljih."*¹¹⁰ Iz navedenih okoliščin je jasno, da je bil zakon utemeljen kot odgovor na t. i. *"romsko problematiko,"* že sam kontekst sprejemanja zakona pa tako kaže na specifično ciljanje romske skupnosti.

Na potencialno nesorazmerne učinke, ki bi jih ZNUZJV lahko imel za pripadnike romske skupnosti, je ob sprejemu zakona opozorilo tudi več institucij. Tiskovna predstavnica Evropske komisije je Slovenijo pozvala, naj zagotovi, da izvajanje tega zakona ne bo nesorazmerno vplivalo na katerokoli skupnost oziroma ustvarilo novih ranljivosti za tiste, ki so že ogroženi ter poudarila, da Evropska komisija nasprotuje vsem oblikam

¹⁰⁹ Slovenska tiskovna agencija, Za jutri napovedan protest pripadnikov romske skupnosti v Novem mestu odpovedan, 9. 2. 2026, dostopno na: <https://www.sta.si/3519983/za-jutri-napovedan-protest-pripadnikov-romske-skupnosti-v-novem-mestu-odpovedan>.

¹¹⁰ Anže Lebinger, Dnevnik, Golob napovedal radikalne ukrepe pri reševanju romskih vprašanj, 26. 10. 2025, dostopno na: <https://www.dnevnik.si/novice/slovenija/golob-napovedal-radikalne-ukrepe-pri-resevanju-romskih-vprasanj-2763588/>.

diskriminacije, vključno s t. i. anticiganizmom.¹¹¹ Na zakon so se odzvali tudi v Romski fundaciji za Evropo, kjer so opozorili, da sprejet zakon celotno manjšinsko (romsko) skupnost obravnava kot varnostno grožnjo.¹¹²

Navedeni podatki kažejo na verjetnost, da sporna ureditev nesorazmerno prizadane pripadnike romske skupnosti oziroma da je primarno usmerjena zoper njih. Potencialno tako predstavlja posredno diskriminacijo, saj gre za navidezno nevtralno ureditev, ki povzroča neenake učinke za določeno etnično skupino (konkretno za pripadnike romske skupnosti). Sodišče EU je v zvezi z Direktivo pri tem že pojasnilo, da se za diskriminacijo na podlagi narodnosti ne zahteva, da so z ukrepom prizadeti zgolj posamezniki določene narodne oziroma etnične skupnosti, temveč je lahko diskriminacija podana tudi v primeru, ko ukrep prizadane tudi nekatere druge posameznike, ki so skupaj s pripadniki te skupnosti postavljeni v posebej neugoden položaj.¹¹³ Sporna zakonska določba z vidika prepovedi diskriminacije tudi ne prestane strogega testa sorazmernosti, pri čemer smiselno enako veljajo argumenti, ki so predstavljeni v zgornjem poglavju.¹¹⁴

Opozoriti velja, da Direktiva vzpostavlja obrnjeno dokazno breme. Države članice morajo namreč skladno s členom 8(1) sprejeti potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da mora toženec dokazati, da ni bilo kršeno načelo enakega obravnavanja, če osebe, ki menijo, da jim je bila storjena krivica, ker ni bilo uporabljeno načelo enakega obravnavanja, na sodišču ali pri drugem pristojnem organu predstavijo dejstva, na podlagi katerih se lahko domneva, da je prišlo do neposredne ali posredne diskriminacije. Smiselno enako določa tudi ZVarD, ki v prvem odstavku 40. člena vzpostavlja obrnjeno dokazno breme, skladno s katerim velja, da mora kršitelj dokazati, da v obravnavanem primeru ni kršil prepovedi diskriminacije, če diskriminirana oseba v postopku, v katerem zahteva obravnavo diskriminacije, izkaže dejstva, ki upravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved diskriminacije. Tudi v sodni praksi ESČP je ustaljeno delno obrnjeno dokazno breme v primerih uveljavljanja kršitve prepovedi diskriminacije, in sicer da je v primeru, ko pritožnik izkaže razliko v obravnavanju, država tista, ki mora dokazati, da je takšno razlikovanje upravičeno.¹¹⁵ Glede na predstavljene okoliščine sprejema ZNUZJV in nakazane diskriminatorne posledice sporne zakonske ureditve, je dokazno breme na državi, ki mora dokazati, da v obravnavanem primeru sporna zakonska določba ne krši prepovedi diskriminacije.

¹¹¹ Nikolaj Nielsen, EU observer, EU urged to confront Slovenia over new security law threatening Roma, 18. 11. 2025, dostopno na:

<https://euobserver.com/101669/eu-urged-to-confront-slovenia-over-new-security-law-threatening-roma/>.

¹¹² Roma Foundation for Europe, Slovenia's "Šutar Law" Sets a Dangerous Precedent for Europe, 18. 11. 2025, dostopno na: <https://romeforeurope.org/work/articles/sutar-law-set-dangerous-precedent>.

¹¹³ Glej sodbo Sodišča Evropske unije C-83/14, *ČEZ Razpredelenie Bulgarija AD proti Komisija za zaščita ot diskriminacija*, z dne 16. 7. 2015

¹¹⁴ Glej poglavje ii) *Kršitev pravice do osebnega dostojanstva in pravice do socialne varnosti ter kršitev otrokovih pravic*, zlasti ii. Strogi test sorazmernosti.

¹¹⁵ Glej npr. sodbo ESČP v zadevi *D. H. proti Češki*, št. 57325/00 z dne 13. 11. 2007, 177. odstavek in tam navedena sodno prakso ESČP.

4. Sklepno

Iz pričujoče analize je razvidno, da je 8. člen ZNUZJV sporen z vidika več ustavnih načel ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter vzbuja resne ustavnopravne pomisleke. Davčna izvršba na denarno socialno pomoč v okviru 8. člena ZNUZJV namreč predstavlja ukrep, ki je sporen z vidika načela socialne države iz 2. člena in pravice do socialne varnosti iz prvega odstavka 50. člena Ustave, prav tako pa sporna ureditev predstavlja protiustaven poseg v pravico do osebnega dostojanstva iz 34. člena. Navedeno še toliko bolj velja z vidika prizadetih mladoletnih posameznikov, pri čemer predstavlja ukrep tudi protiustaven poseg v pravice otrok iz 56. člena Ustave. Poleg tega obstajajo utemeljeni pomisleki glede skladnosti 8. člena ZNUZJV s prepovedjo diskriminacije iz prvega odstavka 14. člena Ustave.

Sporna zakonska določba je nadalje neskladna z načelom varstva zaupanja v pravo ter načelom jasnosti in določnosti predpisov iz 2. člena Ustave, zaradi neenake obravnave posameznikov v primerljivih položajih, ki jo vzpostavlja, pa predstavlja tudi kršitev splošnega načela enakosti iz drugega odstavka 14. člena Ustave. Potencialno bi lahko bila določba sporna celo z vidika prepovedi retroaktivnosti predpisov iz 155. člena Ustave.

Pri tem velja spomniti, da sporna ureditev – ki je že prizadela večje število socialno ogroženih posameznikov, v bodoče pa jih bo prizadela še več – omogoča poseg na denarno socialno pomoč, ki predstavlja temeljni vir sredstev za zagotavljanje osnovnih življenjskih potreb ter temeljni element pravice do osebnega dostojanstva iz 34. člena Ustave in pravice do socialnega varstva iz prvega odstavka 50. člena Ustave. Predviden ukrep je tako usmerjen zoper posameznike, katerih materialni položaj je že v samem izhodišču na robu eksistenčnega minimuma, vsak poseg na denarno socialno pomoč pa vpliva na njihovo zmožnost zagotavljanja osnovnih življenjskih potreb ter jih potiska še globlje pod prag eksistenčnega minimuma.

Namen Ustave ni zgolj formalno in teoretično priznanje človekovih pravic, temveč Ustava zahteva, da mora biti zagotovljena možnost njihovega učinkovitega in dejanskega izvrševanja.¹¹⁶ Upoštevajoč razsežnost in resnost spornega ukrepa, sistemsko naravo obravnavane problematike ter neučinkovitost razpoložljivih (rednih) pravnih sredstev, je treba zato zagotoviti čim hitrejšo začasno zadržanje ter neposredno vsebinsko presojo sporne ureditve s strani Ustavnega sodišča.

¹¹⁶ Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča št. Up-275/97 z dne 16. 7. 1998 – OdlUS VII, 231, 12. točka obrazložitve. Z vidika učinkovitega varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin je tudi ESČP v svoji sodni praksi že večkrat poudarilo, da *“predmet in namen Konvencije [EKČP] kot instrumenta za varstvo človekovih pravic zahtevata, da se njene določbe razlagajo in uporabljajo na način, ki pravice naredi praktične in učinkovite, ne pa teoretične in navidezne”* (glej npr. sodbo ESČP v zadevi Airey proti Irski, št. 6289/73, z dne 9. 10. 1979, 24. točka obrazložitve, in sodbo ESČP v zadevi Soering proti Združenemu kraljestvu, št. 14038/88, z dne 7. 7. 1989, 87. točka obrazložitve).

Viri in literatura

i) Literatura in novinarski prispevki

2510-IX Besedilo predloga zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti z dne 7. 11. 2025, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/7ca0f6638194ec2774b874c6f11dd44a3431e2153f9262f847ebe6106782a00e>.

A. K., Ti. Š., 24ur.com: Rubež na del socialne pomoči ne bo mogoč, 6. 2. 2026, dostopno na: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/rubez-na-del-socialne-pomoci-ne-bo-mogoc.html>.

Anže Lebinger, Dnevnik: Golob napovedal radikalne ukrepe pri reševanju romskih vprašanj, 26. 10. 2025, dostopno na: <https://www.dnevnik.si/novice/slovenija/golob-napovedal-radikalne-ukrepe-pri-resevanju-romskih-vprasanj-2763588/>.

Boštjan Zrnc-Orlič: Sorazmernost in razločnost v kaznovalnem materialnem pravu - doktrinarni primanjkljaj, Podjetje in delo, št. 1, 2019, str. 74.

Congress: Supplemental Security Income (SSI), dostopno na: <https://www.congress.gov/crs-product/IF10482>.

Damir Josipović: Romi in Prekmurje: spremembe v etno-demografski strukturi po letu 1991, 2002, str. 232–233, dostopno na: http://www.drustvo-geografov-pomurja.si/projekti/zborovanje/zbornik/rDamir%20Josipovic_T.pdf.

Don Weatherburn, Bronwyn Lind: Crime Prevention: The Role of Economic and Social Support, v: Agenda: A Journal of Policy Analysis and Reform, 6 (1999) 4, str. 309–324, dostopno na: <https://www.jstor.org/stable/43199048>.

Eric Melander, Martina Miotto: Welfare Cuts and Crime: Evidence from the New Poor Law, v: The Economic Journal, 133 (2023) 651, str. 1248–1264, dostopno na: <https://academic.oup.com/ej/article/133/651/1248/6798382?utm>.

Evropska komisija: Civil society monitoring report on the quality of the national strategic framework for Roma equality, inclusion, and participation in Slovenia (2022), dostopno na: <https://romacivilmonitoring.eu/wp-content/uploads/2023/05/RCM-2022-C4-Slovenia-FINAL.pdf>.

Finančni urad Republike Slovenije: Finančna uprava začela z izvršbo na podlagi Šutarjevega zakona, 22. 1. 2026, dostopno na: <https://www.gov.si/novice/2026-01-22-financna-uprava-zacela-z-izvrsbo-na-podlagi-sutarjevega-zakona/>.

G. K., MMC RTV SLO: Furs več kot 8500 dolžnikov poziva k plačilu glob za prekrške, 4. 2. 2026, dostopno na: <https://www.rtv slo.si/slovenija/furs-vec-kot-8500-dolznikov-poziva-k-placilu-glob-za-prekrške/772274>.

La. Da., MMC RTV SLO: Izvršbe prejemnikov socialne pomoči se bodo lahko plačevale po obrokih, 27. 1. 2026, dostopno na: <https://www.rtv slo.si/slovenija/izvršbe-prejemnikov-socialne-pomoci-se-bodo-lahko-plac-evale-po-obrokih/771439>.

L. M., 24ur.com: Furs bo nadaljeval z izvršbami, Golob o rubežih: Ni več nedotakljivih, 22. 1. 2026, dostopno na: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/golob-ni-vec-nedotakljivih.html>.

Manasi Deshpande, Michael Mueller-Smith: Does Welfare Prevent Crime? the Criminal Justice Outcomes of Youth Removed from Ssi, v: The Quarterly Journal of Economics, 137 (2022) 4, str. 2263-2307, dostopno na: <https://sites.lsa.umich.edu/mgms/wp-content/uploads/sites/283/2022/02/Deshpande-Mueller-Smith-2022.pdf>.

M. S., 24 ur.com: Dolžniki ostali brez socialne pomoči, ker jim jo je zasegel Furs, 21. 1. 2026, dostopno na: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/dolzniki-ostali-brez-socialne-pomoci-ker-jim-jo-je-zasegel-furs.html>.

Nikolaj Nielsen, EU observer, EU urged to confront Slovenia over new security law threatening Roma, 18. 11. 2025, dostopno na: <https://euobserver.com/101669/eu-urged-to-confront-slovenia-over-new-security-law-threatening-roma/>.

Roma Foundation for Europe, Slovenia's "Šutar Law" Sets a Dangerous Precedent for Europe, 18. 11. 2025, dostopno na: <https://romaforeurope.org/work/articles/sutar-law-set-dangerous-precedent>.

Sarah Neubauer, N1: Furs zarubil tudi socialno pomoč za kurjavo: "Otroci ne bi smeli nositi posledic dolgov staršev", 22. 1. 2026, dostopno na: <https://n1info.si/novice/slovenija/furs-zarubil-tudi-socialno-pomoc-za-kurjavo-otroci-ne-bi-smeli-nositi-posledic-dolgov-starsev/>.

Sarah Neubauer, N1: Po prvem rubežu socialne pomoči se kažejo razpoke Šutarjevega zakona, z dne 29. 1. 2026, dostopen na: <https://n1info.si/novice/slovenija/po-prvem-rubezu-socialne-pomoci-se-kazejo-razpoke-sutarjevega-zakona/>.

Sara Planinšek: Analiza zagotavljanja denarne socialne pomoči in prejemnikov te pomoči v Sloveniji, diplomsko delo, 2020, dostopno na: <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=140470&lang=slv>.

Slovenska tiskovna agencija, Skupnost CSD: Mnogi ostali brez sredstev za osnovno preživetje, 22. 1. 2026, dostopno na:

<https://www.sta.si/3513189/skupnost-csd-mnogi-ostali-brez-sredstev-za-osnovno-prezivetje>.

Slovenska tiskovna agencija, Za jutri napovedan protest pripadnikov romske skupnosti v Novem mestu odpovedan, 9. 2. 2026, dostopno na: <https://www.sta.si/3519983/za-jutri-napovedan-protest-pripadnikov-romske-skupnosti-v-novem-mestu-odpovedan>.

Statistični urad Republike Slovenije, SiStat: Prebivalstvo po velikih in petletnih starostnih skupinah in spolu, upravne enote, Slovenija, polletno, dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/-/05C3002S.px/table/tableViewLayout2/>.

Statistični urad Republike Slovenije: Več delovno aktivnih kot četrletje prej, a tudi višja stopnja brezposelnosti, 24. 11. 2025, dostopno na: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/13987>.

Svet Evrope, ECRI: ECRI Report on Slovenia (sixth monitoring cycle) (2025), dostopno na: <https://rm.coe.int/sixth-report-on-slovenia/4880291ae8>.

T. L. Š., Al. Ma., MMC RTV SLO: Golob glede rubežev socialnih pomoči: Ni več nedotakljivih, 22. 1. 2026, dostopno na: <https://www.rtv slo.si/slovenija/golob-glede-rubezev-socialnih-pomoci-ni-vec-nedotakljivi-h/770938>.

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo: Rubež socialnih denarnih pomoči – odziv Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani in Društva socialnih delavk in delavcev Slovenije, dostopno na: https://www.fsd.uni-lj.si/aktualno/2026012620063430/rubez_socialnih_denarnih_pomoci_odziv_fakultete_za_socialno_delo_univerze_v_ljubljani_in_drustva_socialnih_delavk_in_delavcev_slovenije/.

Varuh človekovih pravic: Sporočilo za javnost: Varuh opozarja na tveganja posegov v denarno socialno pomoč in neustrezno izvajanje zakona, 23. 1. 2026, dostopno na: <https://www.varuh-rs.si/sporocila-za-javnost/varuh-opozarja-na-tveganja-posegov-v-denarno-socialno-pomoc-in-neustrezno-izvajanje-zakona>.

Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora: Mnenje o Predlogu zakona o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti (ZNUZJV), nujni postopek, EPA 2510-IX, 13. 11. 2025, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/7e275b31621934ae4b47c0b7f2abbfb790e917b5e6b665db2a5bb3b663367dcd>.

ii) Sodna praksa

Odločitev Evropskega odbora za socialne pravice v zadevi *European Roma Rights Centre (ERRC) proti Bolgariji*, kolektivna pritožba št. 48/2008 z dne 18. 2. 2009.

Odločba Ustavnega sodišča št. Up-39/94 z dne 4. 4. 1995, OdlUS IV, 147.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-205/93 z dne 9. 11. 1994, OdlUS III, 124, Uradni list RS, št. 75/94.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-393/96 z dne 6. 3. 1997, OdlUS VI, 31.

Odločba Ustavnega sodišča št. Up-39/94 z dne 4. 4. 1995, OdlUS IV, 147.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-112/95 z dne 8. 5. 1997, Uradni list RS, št. 34/97 in OdlUS VI, 57.

Odločba Ustavnega sodišča št. Up-183/97 z dne 10. 7. 1997, OdlUS VI, 183.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-310/96 z dne 5. 2. 1998, OdlUS VII, 24.

Odločba Ustavnega sodišča št. Up-275/97 z dne 16. 7. 1998 – OdlUS VII, 231.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-94/96 z dne 22. 10. 1998, Uradni list RS, št. 77/98, OdlUS VII, 196.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-31/96 z dne 26. 11. 1998, OdlUS VII, 212.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-339/98 z dne 21. 1. 1999, Uradni list RS, št. 11/99, OdlUS VIII, 13, 10.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-54/99 z dne 13. 6. 2002, Uradni list RS, št. 61/02.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-32/02 z dne 10. 7. 2003, Uradni list RS, št. 73/2003 in OdlUS XII, 71.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-166/03 z dne 11. 11. 2004, Uradni list RS, št. 128/2004 in OdlUS XIII, 69.

Odločba Ustavnega sodišča U-I-116/03-22 z dne 9. 2. 2006, Uradni list RS, št. 21/2006 in OdlUS XV, 14.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-24/07 z dne 4. 10. 2007, Uradni list RS, št. 101/2007 in OdlUS XVI, 74.

Ustavnega sodišča št. Up-679/06, U-I-20/07 z dne 10. 10. 2007, Uradni list RS, št. 101/2007 in OdlUS XVI, 109.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-259/07 z dne 15. 11. 2007, Uradni list RS, št. 108/2007 in OdlUS XVI, 81.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-109/10 z dne 26. 9. 2011, Uradni list RS, št. 78/2011 in OdlUS XIX, 26.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-73/15 z dne 7. 7. 2016, Uradni list RS, št. 51/2016.

Odločba Ustavnega sodišča št. Up-195/13, U-I-67/16, z dne 26. 1. 2017, Uradni list RS, št. 9/2017 in OdlUS XXII, 4.

Odločba Ustavnega sodišča U-I-46/15 z dne 25. 4. 2018, Uradni list RS, št. 35/2018 in OdlUS XXIII, 7.

Odločba Ustavnega sodišča št. Up-767/18 z dne 6. 5. 2021, OdlUS XXVI, 43.

Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-41/23 z dne 10. 4. 2025, Uradni list RS, št. 28/2025.

Odločba Ustavnega sodišča U-I-52/22 z dne 19. 6. 2025, Uradni list RS, št. 55/2025.

Sodba ESČP v zadevi *D. H. proti Češki*, št. 57325/00, z dne 13. 11. 2007.

Sodba Sodišča EU C-83/14, *ČEZ Razpredelenie Bulgarija AD proti Komisija za zaščita ot diskriminacija*, z dne 16. 7. 2015.

iii) Predpisi in mednarodni dokumenti

Direktiva Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost, Uradni list L 180, 19. 7. 2000, str. 22–26.

Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 7/94.

Evropski odbor za socialne pravice, Sklepi XVIII-1 – Španija – člen 13(1) z dne 30. 10. 2006, dostopno na: <https://hudoc.esc.coe.int/eng?i=XVIII-1/def/ESP/13/1/EN>.

Evropska socialna listina (spremenjena), Uradni list RS, št. 24/1999 – Mednarodne pogodbe, št. 7/99.

Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 7/71, Uradni list RS, št. 35/92 – Mednarodne pogodbe, št. 9/92.

Odbor za ekonomske, socialne in kulturne pravice Organizacije združenih narodov, General Comment No. 19, The right to social security (Art. 9), 23. 11. 2007.

Konvencija o otrokovih pravicah, Uradni list SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 15/90, Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 9/1992.

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, UL C 202, 7. 6. 2016, str. 389–405.

Sklep o usklajenih višinah transferjev, ki so določeni v nominalnih zneskih ter o odstotku uskladitve drugih transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, Uradni list RS, št. 9/2025.

Uredba o določitvi finančnih uradov Finančne uprave Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 14/25.

Ustava Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a, 92/21 – UZ62a in 98/25 – UZ74a.

Zakon o davčnem postopku, Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US, 87/22 – odl. US, 163/22, 109/23 – odl. US, 131/23 – ZORZFS, 100/24, 40/25 – ZINR in 100/25.

Zakon o izvršbi in zavarovanju, Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 37/08 – ZST-1, 45/08 – ZArbit, 28/09, 51/10, 26/11, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 53/14, 58/14 – odl. US, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 36/21, 81/22 – odl. US, 81/22 – odl. US in 100/25 – ZS-1.

Zakon o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti, Uradni list RS, št. 93/25.

Zakon o prekrških, Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPĐVE, 5/21 – odl. US, 38/24 in 100/25 – ZS-1.

Zakon o socialno varstvenih prejemkih, Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18, 196/21 – ZDOsk, 84/23 – ZDOsk-1, 28/25 – odl. US, 36/25 in 90/25 – ZPIZ-2O.

Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, Uradni list RS, št. 26/14, 90/15, 75/17 – ZUPJS-G, 14/18, 81/19, 158/20, 92/21, 153/22 in 36/25ZSDP-1.

Zakon o varstvu pred diskriminacijo, Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg.

PRILOGA: Tabela: Porazdelitev dolžnikov, ki jim je bil izdan sklep o davčni izvršbi na DSP, in delež teh dolžnikov glede na št. prebivalcev posameznih finančnih uradov

Finančni urad	Št. dolžnikov, ki jim je bil izdan sklep	% dolžnikov, ki jim je bil izdan sklep (glede na skupno št. dolžnikov, ki jim je bil izdan sklep)	Št. vseh prebivalcev posameznega urada	% dolžnikov, ki jim je bil izdan sklep (glede na št. vseh prebivalcev na območju posameznega urada)
Brežice	63	5,95	71263	0,0884
Celje	64	6,05	205592	0,0311
Kočevje	61	5,77	30541	0,1999
Koper	49	4,63	119765	0,0409
Kranj	52	4,91	209698	0,0248
Ljubljana	227	21,46	581778	0,039
Maribor	131	12,38	245696	0,0533
Murska Sobota	47	4,44	112940	0,0416
Nova Gorica	29	2,74	117912	0,0246
Novo mesto	245	23,16	138733	0,1766
Postojna	7	0,66	36561	0,0191
Ptuj	29	2,74	85808	0,0338
Hrastnik	25	2,36	63115	0,0396
Velenje	18	1,7	62610	0,0287
Dravograd	11	1,04	70331	0,0156
Skupaj	1058	100	2152343	0,0492

Podatki v tabeli so pridobljeni na podlagi javno dostopnih podatkov:

1) FURS: Finančna uprava začela z izvršbo na podlagi Šutarjevega zakona, dostopno na: <https://www.gov.si/novice/2026-01-22-financna-uprava-zacela-z-izvrsbo-na-podlagi-sutarjevega-zakona/>;

2) SURS: Prebivalstvo po velikih in petletnih starostnih skupinah in spolu, upravne enote, Slovenija, polletno, dostopno na: <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/05C3002S.px>;

3) Uredba o določitvi finančnih uradov Finančne uprave Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 14/25).